

Glasilo „Slovenskega osrednjega
čebelarskega društva za Kranj-
sko“ v Ljubljani, „Slovenskega
čebelarskega društva za Spodnje
Štajersko“, „Slovenskega čebe-
larskega društva za Koroško“
ter „Slovenskega čebelarskega
društva za Goriško“.

Urejuje
Francišek Rojina,
nadučitelj v Šmartnem pri Kranju.

Leto XVIII. 1915. Št. 10., 11., 12.

Izhaja 25. dan meseca januarja, marca, maja,
julija, septembra, novembra in decembra ter se
pošilja članom zastonj. - Članarina letno 3 K.

Leto XVIII. V Ljubljani, okt., nov., dec. 1915. Št. 10, 11, 12.

Čebelarstvo in vojna.

M. Hafner.

Nraz in vojna nikomur ne prizanašata. Človek normalne pameti si morda misli, da bi se dalo prav udobno živeti tudi brez teh dveh nadlog. Tisti pa, ki bolje poznajo zakone božjega stvarstva, trdijo, da sta tudi ti dve nadlogi potrebni. Verjamemo jim, ker so to vendar preudarni, resni in učeni možje.

Če sta pa mraz in vojna potrebna, potem se je vsekako treba po možnosti varovati pred zlimi posledicami teh dveh nadlog. Mraza prav lahko obvarujemo sebe in svoje čebelice, zato o tem ne bom pisal.

Baviti se pa hočem površno z vprašanjem, kako bi se dale odpraviti ali vsaj zmanjšati hude, zle posledice vojne za čebelarstvo.

V krajih, kjer divjajo boji, bo čebelarstvo popolnoma uničeno. Je že tako, da išče v panju vsakdo medu, bodisi prijatelj, bodisi sovražnik. Za kapljico medu ti uniči tak nevednež cel panj, da, cel čebelnjak. Panjovi oropani, čebelnjaki požgani: tak je položaj čebelarstva v pokrajinah, kjer so divjali svetovni boji. In takih pokrajin je že danes veliko, pa jih bo vsekako še več. Zato z gotovostjo lahko pričakujemo, da bo po končani svetovni vojni povpraševanje po živih čebelah naravnost velikansko. Ker naša dežela ne bo neposredno deležna grozot vojne, smemo upati, da bo prišla kranjska čebela po vojni zopet do svoje prave veljave. Zato pa mora biti naša največja skrb, da ohranimo preko svetovne vojne kolikor največ mogoče živih čebel.

To pa ne bo tako lahko! Nešteto čebelarjev je na bojnih poljih. Nekateri so že darovali državi in domovini svoje življenje po vzoru drobne čebelice, ki da brez strahu in brez pomisleka svoje življenje za svojo družino, za svoj dom, če napade te roparski sovražnik. Ne bom našteval teh junakov čebelarjev, saj bi zaznamek istih danes tudi še ne mogel biti popoln. Po vojni bo naša častna dolžnost, da se spomnimo teh junakov v našem društvenem glasilu in s tem ohranimo njih imena in njih junaštva našim potomcem . . .

Rekel sem, da ne bo lahko ohraniti čebelarstva preko vojne, in najbrže se ne motim, če trdim, da se bo izmed vseh gospodarskih panog vzdržalo baš čebelarstvo najtežje do končnega miru. Vzrok pa tiči v čebelarstvu samem. Če je na bojnem polju lastnik posestva, oskrbuje posestvo, kolikor pač ve in zna, torej malo boljše ali malo slabše, njegova družina. Isto velja za živinorejo, za vrtnarstvo, za rejo malih živali itd. Pri čebelarjih je pa križ. Ponavadi se razen čebelarja samega nihče pri hiši ne razume na čebelice. Med bi še marsikdo lizal in ga mazal na kruh, ampak čebele imajo strupeno želo in ne razumejo šale. Takole od daleč jih je prav prijetno opazovati, ko brne po cvetocih jablanah ali po beli ajdi, ali ko oznanjajo s šumno godbo in vrtoglavim plesom svoje rojenje, ampak s pipo v ustih brskati tam po njihovih temnih kamricah, k temu je pa že treba poguma . . .

Čebelar v vojni, čebelice pa brez varuha! Koliko, koliko nevarnostim so izpostavljene!

Pride čas rojenja. Kako lep, težak roj visi na hruševi veji in čaka čebelarja, da bi mu odkazal novo stanovanje. Pa čebelar je v vojni. Roj čaka nanj uro, ure, morda celi dan. Potem pa hajd v goro v gozd, v skalne pečine, kjer so si odposlanci roja že izbrali udobno drevesno votlino ali skalnato duplino za novo domovje . . . Pa se izgubi ali ponesreči mlada matica med prašenjem. Čebelarja ni, ki bi to opazil že prvi dan. Čebelice se selijo v sosednji panj, kjer gospodari zdrava, krepka matica, in panj, v katerega je ogrebel dobri sosed roj z mlado matico, je prazen . . . Pa pride ob matico izrojenec. Čebelicam se ne mudi od polnih loncev, pa tudi delo jim več ne diši. Če je tu zdrava matica, krepka mladina, čebelice vsaj vedo, čemu se trudijo: za potomstvo, da bi bilo srečno, srečnejše. Ampak brez potomcev! Čemu naj bi nabirale nektar in cvetni prah, čemu naj bi stavile nove celice? Za teh par tednov, ki jih jim je še usojenih za življenje, imajo dovolj medu, no potem pa sme priti vesoljni potop. Niti žrela čebelice več ne stražijo, poguma pa že sploh nimajo nikakega. Pa prileti v toplém mraku na panjevo brado sivi molj, semintja švigne po bradi, pokuka v žrelo in hitro spozna, da ni na straži pogumnih čebelic. Pa hajd v panj! Tam zaleže jajčeca, ki se iz njih izvale črviči. Ti so podedovali po starših neverjetno gibčnost, kot posebno svojstvo pa kažejo neznansko požrešnost.

Spravijo se nad čebelni vosek, in čim starejši je, tembolj jim gre v slast. Ti mehkokožni črviči se pa v bližini čebel ne počutijo preveč dobro. Zato si napravijo vseprek po satovih lepe rove iz nežne pajčevine, in po teh rovih se gibljejo, če treba, tako hitro, da so čisto varni pred čebelnimi piki. Črviči žrejo in rastejo, in že v nekaj dneh vise v panjovih mesto počrnelih satov sive pajčevine s črnimi drobci, kot neprebavnimi ostanki voščenenih celic. Poljubno kje v teh sivih pajčevinah pa vise beli mešički tesno drug ob drugem, in v teh mešičkih čaka v bubah, v katere se je preobrazil požrešni črviček, četveroperutni sivi molj na novo vstajenje in novo pokončevanje čebelnih celic po sosednjih panjovih.

Brezmatične čebele so se pa med tem časom že porazgubile in pustile dom in delo novemu gospodarju, čebelnemu molju . . . Pa pridejo deževni dnevi, deževni tedni. Čebelice, ki nimajo še deževnih plaščev, stradajo. Čebelarja pa ni, da bi jim vsaj s sladkorjem pomagal. Čebelice stradajo in umirajo . . . Pa se naselijo mravlje v bližini čebelnjaka, ali pa kar vanj. Kjer gospodarijo mravlje, tam čebelicam ni obstanka . . . Koncem ajdove paše pride obligatno ropanje. Čebelice so vajene obilice nektarja po ajdovih cvetih. Naenkrat so prazne bele cvetne čašice. Čebelice pa stikajo vsepovsod za medom in nektarjem in najdejo s čudovito točnostjo oni panj, ki ima široko žrelo, pa slabo stražo. Prične se ropanje, in če ni čebelarja v bližini, ki bi posegel vmes s spretno roko, se ropanje tako hitro širi, da so največkrat že v nekaj urah panjovi brez medu, čebelarstvo posameznega čebelarja pa uničeno . . . Pa ni čebelarja, da bi otel čebelice v hudi zimi. Čebelice otrpnejo, se ne morejo več pomikati za medom, in pomrjejo . . . Morda čebelice nimajo potrebnega zimskega miru. Morda jih vznemirja miš, ki se prikrade skoz previsoko žrelo v panj in se tam gosti z medom in cvetnim prahom. Ali rovka, ki stika v panju za živimi čebelami. Ali žolna, ki razbija z dletastim kljunom po končnici, da bi izvabila slastne čebelice, ali si, če je nihče ne moti, izdolbe kar luknjo v panj naravnost do čebelnega grozda. Čebele, ki nimajo zimskega miru, so izgubljene. One, ki se odstranijo od grozda, otrpnejo in zmrznejo, one pa, ki ostanejo v grozdu, jedo vsled razburjenja črez mero in obole na grizi . . .

Omenil sem le nekatere nevarnosti. A že pri pregledu teh lahko spoznamo, da slučajni ne bodo redki, ko bo našel iz vojne vračajoči se čebelar mesto pridnih živahnih čebelic po panjovih le pajčevine in suha trupla svojih ljubljenk.

Ali bi se temu ne dalo odpomoči? Bojim se, da je že precej zamujenega, ker nikdo ni računal z okolnostjo, da bi mogla trajati vojna tako dolgo. Danes moramo biti že bolj previdni in smatrati moramo vsaj za možno, da ne dosežemo še tako hitro miru.

Po mojem mnenju bi se dalo vsaj nekaj doseči. Treba le složnega sodelovanja prizadetih svojcev čebelarjev, ki so v vojni, in pa odbora osrednjega društva ali odborov njegovih podružnic. To sodelovanje si mislim takole: Prizadeti naj bi obvestili osrednji odbor ali najbližjo podružnico o številu in kakovosti panjev onih čebelarjev, ki so odsotni in ki doma nimajo nobene osebe, [ki bi se spoznala pri čebelarskih opravilih. Osrednji odbor bi potem oskrbel, bodisi potom podružnic ali naprošenih sosednjih čebelarjev, najpotrebnejša čebelarska opravila. Čebelarji pa, ki bi bili pripravljeni prevzemati taka občnokoristna opravila, bi to sporočili osrednjemu odboru in bi naznanili sočasno okoliš, v katerem bi prevzemali taka dela.

To je gotovo izvršljivo. Čebelarji imamo že tolikanj razvit tovariški čut skupnosti, da si bomo z veseljem medsebojno pomagali. Saj sta si stanovsko še tako različna čebelarja iskrena prijatelja, čim se prvič

vidita. Zaupata si že prvi dan znanja skrivnosti in intimnosti, kakor bi se poznala že od detinske dobe.

Tako bi se opravila potrebna spomladanska dela, dala navodila za čas rojenja, opravila pravilno jesenska trgatev, oskrbelo vzimljenje itd.

Kar se tiče jesenske trgateve, bi bilo želiti, da vzamejo to zadevo v roke podružnice. Gospod Žnideršič nam je opisal v zadnji številki našega društvenega glasila, kako se lahko pridobiva trčani med iz kranjčev. Čebelarji bi s tem dosegli najmanj dvojne cene za svoj med, za žive čebele bi se pa tudi gotovo našel odjemalec, ki bi jih plačal vsaj po dve kroni kilo.

Posebno pozornost bo treba prihodnje leto polagati na nalezljive bolezni. V odsotnosti čebelarjev bi se gniloba lahko razširila katastrofalno, če bi se prezrli njeni prvi pojavi.

Prvo, na kar sem hotel opozoriti v teh težkih časih čebelarstva tovariše, je medsebojna pomoč. Kdor je pomoči potreben, naj jo zaprosi, kdor jo lahko nudi, naj se zgłosi. Osrednji odbor in podružnice naj pa posredujejo.

Druga častna gospodarska dolžnost nas čebelarjev je, da leta 1916. in sploh tekom vojne ne prodajamo živih čebel v tujino.

Omenil sem že, da bo po vojni veliko povpraševanje po živih čebelah. Tudi med nami Slovenci. Po Goriškem je čebelarstvo popolnoma uničeno. Prijatelj je posrkal med, sovražnik je s panjovi in s čebelnjakom podkuril. Treba bo pričeti kar na novo s čebelarstvom, treba bo torej precejšnje množine živih čebel. Kar bo prezimilo čebel to zimo, ostanajo naj doma. Rojijo naj poljubno; slabiče seveda združujmo. Prevešanje Albèrti-Žnideršičevih panjev naj se leta 1916. opusti. Posamezni čebelar tudi brez spomladanske prodaje živih čebel ne bo imel izgube, ker bodo cene za med in vosek neprimerno visoke. Vpoštevati treba namreč, da je čebelarstvo uničeno malo da ne po celem Balkanu, na Poljskem, na vzhodnem Francoskem, in da bo minilo mnogo let, preden se bo moglo čebelarstvo v splošnem povzpeti do prejšnje višine. Vpoštevati tudi treba, da je med vojno uvoz medu in voska iz Egipta in nekaterih drugih dežel nemogoč.

Ohranimo kolikor mogoče največ živih čebel rojakom po Kranjskem, rojakom po Goriškem in pa onim junakom-invalidom, ki ne bodo več sposobni za težja dela, pač pa bodo lahko z uspehom čebelarili in širili domovinsko ljubezen s tem, da bodo tam na klopici pred čebelnjakom pripovedovali zvedavi mladini o svetovni vojni in o junaških vlogah, ki so jih v tej vojni igrali kranjski fantje.

Želeti bi bilo, da se izvoz živih čebel v tujino za časa vojne in še nekaj časa po vojni sploh prepove.

Mimogrede bi pa priporočal tovarišem čebelarjem, ki prodajajo žive čebele, da naj ne prodajajo redno najboljših plemnjakov, ker morejo na ta način polagoma uničiti tisto kranjsko čebelo, ki opravičeno slovi že od nekdaj po celem svetu.

Kupčije z živimi čebelami naj posreduje osrednji odbor. Le temu naj naznani vsak čebelar število in kakovost panjev, ki jih ima za prodajo, in le na tega naj se obrne oni, ki želi kaj kupiti.

Letos se je pridelalo malo medu. Čebelarški tovariši naj ga ohranijo za pitanje čebel. Ker so nekateri čebelarji še vedno mnenja, da prešanec ni porabljev za pitanje čebel, jim bodi povedano, da je prešanec celo boljši kot trčanec, vendar le tedaj, če ni zašla v stiskalnico tudi čebelna zalega.

Tretje, kar bi priporočal tovarišem čebelarjem, je, da se združijo vsi že sedaj med vojno v osrednjem čebelarškem društvu. V slogi je moč! Moči pa v teh hudih časih, ko se gre za obstanek čebelarstva, nujno potrebujemo. Veliko nas je slovenskih čebelarjev. Slovenci imamo že prirojen dar za čebelarstvo, ko se vendar ljubezen do čebelic tako lepo ujema z našo mehko naravo. Veliko nas je, zato lahko veliko dosežemo. Če smo složni, dosežemo lahko v najkrajšem času »Čebelarški dom«, o kakršnem smo sanjali na zadnjem občnem zboru kot ognjišču vseh čebelarjev, kot središču in duši naše organizacije. Naše geslo za časa vojne bodi torej: Medsebojna pomoč, pomnožitev in ohranitev obljudenih panjev in pa tesna združitev vseh čebelarjev v osrednjem čebelarškem društvu. Pa bomo tudi po vojni še lahko kako pametno rekli tam na klopici pred čebelnjakom o naših malih, pridnih ljubljenkah.

Izboljšanje našega čebelarstva.

H. Peternel.

Vsak čebelarški list obravnava vsaj enkrat na leto vprašanje o izboljšanju domačega čebelarstva. Naj mi bo dovoljeno obrazložiti svoje mnenje.

Če rečemo, da čebelarstvo v zadnjih letih nazaduje, oziroma da kljub iznajdbam in pouku nezadostno napreduje, govorimo nevede neresnico. Nekaj drugega je, kar v zadnjih desetletjih povsod nazaduje, namreč dobra čebelna paša, ki je podlaga dobičkanosnega čebelarstva. Dejstvo je, da je danes malo krajev, kjer bi bila še vedno tako dobra čebelna paša kakor pred desetletji. Skoraj vsako leto se skrči množina nektarja v naših krajih.

Kmetovalci so spravili v redni kolobar domačo deteljo, ki daje le izjemoma nekaj paše čebelam. S tem se je zmanjšalo površje zemljišča, na katerem se je sejalo ajdo. Nemogoče je pripraviti kmetovalce do tega, da bi namesto domače detelje sejali kako medunosno deteljo, ker prekaša glede množine pridelka domača detelja vsako drugo vrsto detelje. Ker solnce prerado osmudi cvet črne ajde, se seje vedno več sive ajde, katere cvetje manj medi. Žitna polja ne nudijo čebelam nobene kaplje

nektarja, ker so dandanes setve popolnoma čiste plevela, ki je dajal nekdanj veliko nektarja.

Občine so razdelile pašnike. Novi lastniki so se razdelili v dva tabora. Oni, ki so imeli že prej dosti njiv, so izpremenili svoj delež v gozd, drugi pa so svoj delež obdelali in sadijo okopavine, ki ne dajajo nektarja. Izginila je iz nekdanjih pašnikov robida, malina, izginil je črni trn, češmin itd.

Sadno drevje se je precepilo, izginilo je ono manj vredno drobno sadje, in ž njim obilna čebelna paša ob času sadnega cveta. Sadi se dandanes sicer veliko sadnih dreves, a to žlahtnejše vrste, katerih cvet malo medi.

Po travnikih se je zasejalo veliko pahovke, ki je s svojo bohotno rastjo zatrla nežne trave, ki so imele veliko cvetja. Pomanjkanje delavcev sili kmetovalce začetni zgodaj s košnjo, tako da pade trava pod koso pred cvetjem.

Kaj je storiti za izboljšanje čebelne paše, razpravlja naš list na drugem mestu. Važno in dobro je, da izkušamo čebelam nadomestiti to, kar jim je vzel napredek kmetijstva, a pozabiti ne smemo, da izpadka na čebelni paši ne nadomestimo nikdar popolnoma z malimi nasadi. Kmetijstvo gre svojo pot naprej, in zaman bomo kmetovalcem priporočali to, kar njim manj, a nam čebelarjem več prinese.

A obupati ne smemo nad bodočnostjo čebelarstva. Poiskati moramo pripomočke, s katerimi bomo zamogli dobičkanosno čebelariti pri skromnejši paši.

Opustim obravnavo o koristi pouka, o rabi primernih čebelnih bivališč ali panjev, in se omejim na obravnavo o izkoriščanju skromnejše čebelne paše, kakršno imamo že sedaj v veliko krajih, in kakršno bodo kmalu imeli tudi tisti, ki sedijo danes še pri polnih loncih.

Najprej naj gleda čebelar na to, da ne on in ne čebele ne potratijo že nabranega medu.

Naravno je, da človek s tistim blagom bolj potratno ravna, ki ga je obilno na razpolago na svetu. Nihče ne pazi na piljenje, kadar pili železo, a skrbno pazi na odpadke, kadar pili zlato. Ne smemo se tedaj čuditi, da se je čebelar pred petdesetimi leti zadovoljil s kranjičem, v katerega je edinole ogrebal roje, iz katerega je brez škode izrezal za domačo rabo potrební med. Prodaja medu se takrat ni izplačala, ker se je plačeval le po 8—10 krajcarjev funt; sicer pa je tudi redkokdaj kdo kupoval med, ker so ga čebelarji sosedom in gospodi v graščini in mestu darovali ali kot nameček pri prodaji drugega blaga donašali. Vse drugače je dandanes. Tistih krajev in letin je že malo, da bi smel čebelar iz kranjiča izpodrezati kaj medu. Med je postal drag. Zato je dandanes umesten opomin: Ne trati medu in ne pusti ga trati čebelam!

Koliko je čebelarjev, ki ne pazijo na svoj pridelek, na med. Eni ga prodajajo v jeseni za vsako ceno, spomladi ga pa kupujejo po

židovskih cenah. To negospodarsko ravnanje je že velikokrat ožigosal naš list.

Drugi zopet ne pazijo na med pri odjemanju. Jemljejo med iz panjev ob vseh urah, ob vseh časih. Pustijo cepati medene kaplje na tla in privabijo roparice. Nastane čebelna vojska. V slučaju zmage leži pred fronto čebelnjaka mrtvih čebel na kupe. Čebelar si misli: napad je odbit, mrtve čebele so sosedove, medu mi niso odnesle, dobro je! A ni tako! Res, da so mrtve čebele po večini sosedove, a prazne so le one, ki ležijo na vrhu kupa, katere so domače čebele pomorile, preden so prišle do medu, ko so že vedele čebele, da jim sosednje ropajo. Če pa pogledamo spodnjo vrsto mrtvih čebel po kupih mrličev, vidimo, da so mrtve čebele polne medu. To so tiste ropajoče čebele, ki so jih domače čebele pomorile, ko so imele v sebi že plen. Koliko so še zraven domače čebele same potratile! Napile so se v prvem strahu medu, da so se potile in prekladale med sem in tja. Kolika izguba dragocenega blaga!

Zopet drugi puščajo svojim čebelnim ljudstvom pre malo zaloge za zimo, spomladi pa krmijo, prisiljeni po svoji slabi vesti, vsled lakote skrčena ljudstva z razredčenim medom ali medeno vodo in pravijo temu delu: špekulativno pitanje! Tako početje pa je vse drugo nego špekulativno pitanje, to je pitanje slabega špekulanta!

Avstrijski čebelarji imajo okroglo 800.000 plemenjakov. Polovica teh ljudstev dobi vsaj en del zimske zaloge v podobi sladkorja, druga polovica je vzimljena na samem medu. Naj se govori in piše karkoli, med, nabran na ajdi, je najboljša zimska hrana za čebele, a pomladni in poletni med je za trdo zimo že prestar in pregost in povzročuje grižo. Zraven tega čebele veliko tega medu zmečejo na dno panju in potem vun, ker ne morejo kristaliziranih zrn raztopiti. Kaka izguba najboljšega medu! Koliko bolj umestno je, v jeseni dodati vsakemu panju 2 kg sladkorja, s katerim se prihrani med za pomlad in čebelar zagotovi dobro prezimljenje. Ko pridejo spomladi čebele do medu, se jim da nekaterikrat koritce mlačne medene vode (ob slabem vremenu), da zamorejo strjeni med predelati. To je najboljša špekulacija! Da bi se ravnalo sploh tako, bi imeli čebelarji spomladi boljša ljudstva in bi prihranili, oziroma pridelali 800.000 kg medu na leto več kakor do sedaj. Pridelani med bi ne izgubil na pristnosti, ker bi sladkor porabile čebele do Svečnice za živež.

Ravno tako je treba paziti, da ne zamudimo pravega časa za odjemanje medu. Kadar je v panju že dosti medu in kadar je dozorel, naj ga jemlje čebelar po pameti iz panjev. Ne tako, da bi čebele popolnoma ogolil; samo toliko medu se odvzame, da imajo čebele dovolj prostora za odkladanje novega medu. Kdor čebele popolnoma ogoli, jim vzame veselja do dela, in bo s težavo vračal, kar jim je s težavo vzel. Dovolim si na tem mestu povedati zgodbo o posledkih preobilnega odjemanja medu.

Imel sem soseda-čebelarja, ki je gledal poželjivo po mojih z medom založenih panjih. Mož je bil skop in je čakal dve leti, da bi prišel poceni do takih panjev, kakor jih je videl pri meni. Da pridobim moža za napredno čebelarstvo, mu prodam tri svojih velikih panjev po jako nizki ceni. Mož ni plačal niti onega medu, ki bi ga jaz čez 14 dni lahko iz teh panjev odvezel. Dal sem možu s panjovi obilo dobrih nauk in posebno sem mu zabičal, naj dela vse, kakor je videl pri meni. Imel sem sam še nekaj nad trideset plemenjakov v velikih panjih. Od teh sem natočil 150—160 kg medu. Čez nekaj dni sem srečal moža, ki sem mu bil prodal tri panje, in med nama se razvije sledeči pogovor:

On: Koliko medu ste natočili?

Jaz: 150 kg.

On: Jaz pa cel cent, in to od treh panjev.

Jaz: Pa ste čebele popolnoma ogolili, tega ne bi smeli storiti.

On: Jaz ne ogolim nobenega, moje čebele so imele toliko medu.

Jaz: Mojim pa si nisem upal vzeti več 150 kg od trideset panjev. Je tudi nekaj; če bi odjemal več, bi uničil ljudstva.

On: Bili ste kratkega uma. Imeli ste tri panji, ki je bilo v njih 50 kg medu, pa ste jih obdržali 33, ki je bilo v njih le 150 kg medu. Jaz, namesto Vas, bi ne prodal tolstih panjev, ampak suhe. Današnji dan je treba znati.

Molčal sem in si mislil: shranim si to za spomin. Vedel sem, da so bila vsa ljudstva pred prodajo približno enaka; in izbral sem možu troje boljših. Torej je mož panjove do golega odrl. Brigalo me ni, da je mož pravil, da ničesar ne razumem, da bo on pokazal, kaj se da doseči s panjovi velike mere. Tistih 50 kg medu je mož brž po iztočenju prodal, potem nisem več slišal, da bi prodajal med. Drugega nisem slišal, kakor da se čudi trgovec z mešanim blagom, kam dotičnik spravlja toliko sladkorja. Tri leta po bogati žetvi je mož umrl za pljučnico, in čebele v zadnjih dveh panjih kmalu po njem. Njegovi otroci so se še nekaj časa jezili name, da sem očeta zapeljal k naprednemu čebelarstvu, ki ga je stalo toliko denarja.

Ta zgled je dober nauk za tiste, ki mislijo pri čebelarstvu kar čez noč obogateti, a tudi zame je bil ta dogodek dober nauk. Ne silim nobenega, ne prigovarjam nobenemu, da bi prišel k naprednim čebelarjem, povem pa prav rad vsakemu, kar vem, ne da bi mu dal upanja, da bo pri čebelah kaj zaslužil.

Nič manj važno pa je, da pazi čebelar tudi na to, da ne zapravijo čebele same po nepotrebem medu.

Troti morajo bili v čebelni družini, ob času tudi v večjem številu. Navadno oplemeni najsposobnejši trot mlado matico. Čim večje je število trotov, tem večje je upanje na izboljšanje pasme. A tudi v tem mora biti neka mera. Trotov naj bo le takrat večje število, kadar se resnično potrebujejo za oplemenitev mladih matic. Prestari trotje niso za rabo, prekasno zaleženi ne pridejo do plemenitve. Zabraniti je torej

prezgodnjo in prekasno zastavljanje trotovske zalege, ker trote moriti pomaga le malo. Trot porabi največ hrane kot ličinka, ko odraste, ne dela več velike škode. Najbolje je, da se ravno izležejo prvi trotje, kadar matica zaleže prvi matičnjak; kadar je pa matica zalegla že zadostno število matičnjakov, naj se zabrani matici nadaljnje zaleganje troto. To je sitno, mučno, a uspeh ne izostane.

Kdor čebelari na med, ne sme ljubiti rojev. Ali roje ali med; oboje zahtevati, ne dovoli običajna paša. Nisem osebno za tó, da se zabrani vsako rojenje, ker je tako početje nenaravno, a omejiti je treba število rojev. Kdor čebelari na med, čebelari gotovo v velikih panjih. En roj iz velikega panjú ogreben v velik panj, je dosti; večkratno rojenje oslabi plemenjake in je pogubno za dobivanje medu. Za jesensko ali spomladno združitev pride prav, da se tekom leta čebele nekoliko namnožijo.

Gledati je nadalje na to, da se ne izležejo čebele brez potrebe. Pred koncem paše (6—8 tednov) je treba zaleganje omejiti, drugače se izleže veliko čebel, ki se morajo izstarati v brezdelnosti. Ne smemo čakati, da matica sama jenja zalegati, ker ona to stori šele takrat, ko ni več paše. Do takrat so pa ličinke napravile veliko luknjo v zalogo medu. Ni se bati, da pride zavoljo tega panj ob živali, saj izrabijo čebele le dobro pašo, v brezpašni dobi pa živijo čebele dolgo časa. Težje je pravočasno pred pašo, to je, 6—8 tednov pred začetkom paše matice prisiliti s pitanjem čebel, da zalegajo obilno, in sicer ker povzroči tako pitanje nekaj stroškov, veliko zamude in je nevarno v brezpašni dobi, ker povzroča vsaka neprevidnost ropanje. Težavno je tedaj to, a mora tako biti, ker je potrebno, da čebele izrabijo popolnoma jim dano krajevno pašo.

Pri izkoriščanju čebelne paše odvisi vse od števila pašnih čebel. Kolikor več je pašnih čebel v primeri z zalego, toliko večji je uspeh. Ko nastane trajna dobra paša, se ne more nikdar preveč čebel izleči, ker iz mladice postanejo pašne čebele. Ob takih časih je tedaj predpogoj bogatega pridelka pospeševanje zaleganja čebel. So pa kraji, v katerih začne primerna kratka pašna doba prezgodaj v pomladi, da bi bilo mogoče do takrat spraviti čebelna ljudstva na višek moči. Tam ne preostaja drugega, nego ljudstva po dvoje združiti tik pred začetkom paše. Komur se zdi škoda števila, tisti naj se pa veseli praznih loncev, ako more.

Napačno mnenje je, da se da število čebelnih ljudstev v enem in istem kraju poljubno povečati. Paša je v vsakem kraju omejena in zadostuje le za gotovo število ljudstev. V enem in istem kraju bo imelo 50 čebelnih ljudstev izvrstno pašo, 75 ljudstev le srednjo, 100 ljudstev pa slabo. Kjer dá 50 ljudstev po 10 kg medu, torej skupno 500 kg, dá morda 75 ljudstev le po 2 kg, torej skupno 150 kg, 100 ljudstev pa nabere komaj za sproti. Prazna je trditev, da se zamorejo pomnožiti čebelarški pridelki s povečanjem števila plemenjakov. Res je, da je po

večini premalo čebel v posameznih krajih, a so kraji, kjer bi kazalo zmanjšati število čebelnih ljudstev. Število čebelnih ljudstev pa se itak zmanjša, ako čebelar svoja ljudstva skrbno neguje, ker ni mogoče enemu človeku vse pri čebelah držati v pravem redu, ako je preveč ljudstev. Negospodarsko je, imeti 60 za silo oskrbovanih plemenjakov, če ni več časa kakor za popolno oskrbovanje 30 plemenjakov. Pridelek 30 dobro oskrbljenih plemenjakov presega navadno za dvoje pridelek 60 površno oskrbljenih plemenjakov.

Zelo velik pripomoček za povečanje čebelarških pridelkov je za kraje, kjer je v čebelarjevem bivališču bolj skromna paša, potovanje v čebelno pašo. Pri nas potujejo s čebelami na pašo le oni, ki čebelarijo z velikim številom ljudstev. A tudi posestniki manjših obratov bi lahko iz potovanja v čebelno pašo dosegli veliko, kakor opisujem spodaj. Začetnik naj se nikdar ne oprime panjev take sestave, ki onemogoči prevažanje v pašo, n. pr. paviljonov, ker ne more vedeti, ali mu ne bo treba prevažati čebel. Potovanje v čebelno pašo je združeno s težavo in ni brez sitnosti, zato pa potujejo v pašo le oni, ki so neustrašni in ki morajo potovati. Naša slovenska domovina ni posebno velika, a nudi v primeroma malem prostoru jako različno čebelno pašo ob raznih letnih časih. Da bi bilo več vzajemnosti med čebelarji, bi tudi posestniki manjših čebelarških obratov bili deležni dobrot, ki jih prinaša potovanje s čebelami. Kako lahko bi se dva znana čebelarja zgovorila in drug drugemu pomagala s tem, da bi ob času paše sprejela čebele znanca v oskrbo; seveda proti vrnitvi usluge.

Sanjalo se mi je, da sem se vozil po železnici in se seznanil z nekim čebelarjem. Pravil sem mu, kako čebelarim. Imam doma v aprilu izvrstno pašo, srednjo v majniku in juniju, potem pa brezpašno dobo do ajde, ki pa daje le izjemoma kak donos. Ker je paša tako skromna, ni veliko čebelarjev pri nas. Aprila mesca je izvrstna paša, pa kaj pomaža, ker ni potem kaj prida. Pravim mu, da sem šele po velikem trudu in tuhtanju prišel na zeleno vejo. Poleti namnožim število panjev na dvoje, spomladi pa združujem po dvoje ljudstev, tako dobim na zgodnji toliko medu, da ni ravno moj trud zastonj. Da bi imel le eno tako pašo še v poletnem času kakor v aprilu, bi mi dajalo čebelarstvo lepih dohodkov. Moj znanec pa pravi, da je pri njem tudi podoben položaj. Paša se odpre začetkom majnika in je le srednja do konca junija, potem pa je izvrstna do srede avgusta. Tudi on ni imel nikakih dohodkov od čebel, a sedaj je bolje. Koncem dobre paše odzame čebelam precej medu in potem jih vzimi deloma na sladkorju. One panji, ki so nadštevili, pa podira v jeseni in dobi zopet precej medu. Špekulativno pitanje se mu ni izplačalo. Čebele so porabile veliko medu in mu nekaj prejrojile, a dobička ni bilo.

Kmalu sva se domenila jaz in novi prijatelj-čebelar, da bova drug k drugemu dajala čebele v pašo. Začetkom aprila je pripeljal on svoje čebele meni v pašo. Pazil sem na njegove čebele kakor na svoje.

Dobro zaležene in z medom založene jih je odpeljal začetkom majnika. Ko je čebele pripeljal in odpeljal, sem mu pomagal, bil je moj gost in zvečer sva se pogovarjala dolgo o čebelarstvu.

Ko je okoli sv. Petra končala pri meni paša, sem vrnil prijatelju čebelarju obisk in prepeljal svojih 84 panjev k njemu v pašo. Kako je šlo vse gladko! Sprejel me je z veseljem in mi ni mogel dopovedati, koliko medu je letos pridelal, ker so se bile njegove čebele pri meni dobro napasle. Videlo se mu je na obrazu, da je zadovoljen, da more mojim čebelam vrniti, kar sem jaz njegovim preskrbel. Ni mi bilo treba tekati od Poncija do Pilata, prositi župana i. t. d. Vse je bilo preskrbljeno. Pašišče, katero mi je bil dal na razpolago, je bilo dva kilometra od njegovega bivališča oddaljeno, tik železniške postaje. Kako ugodno zame! Nisem potreboval voza, kar nesla sva panji iz železniškega voza. Postrežba je bila taka, da nisem čutil, da nisem doma.

V sredi avgusta sem prišel po svoje čebele, težke so bile tako, da sem moral pogledati v panje, ali ni v njih naložene opeke. Zdelo se mi je, da bodo letos čebele vse drugače izkoristile doma pašo na ajdi. V prejšnjih letih so matice ob cvetu ajde začele šele zalegati, ker so v brezpašnem času skoraj jenjale. Zalega je sproti porabila, kar so čebele nabrale, stare čebele so odpadle, tako da sem imel po cvetu ajde to, kar prej, samo pomlajene čebele. A letos sem pripeljal panjove dobro zaležene, polne mladih čebel in dobro z medom založene. Ravnokar je zadehtelo ajdino cvetje. Vzel sem iz panjev one satnike, ki je bil v njih sam med, jih iztočil in dejal prazne v gnezdo, da bodo imele čebele kam med nositi, matica kam zalegati.

Malo časa je trajala paša na ajdovem cvetu, a zadostovala je, da so čebele napolnile vse satnike, ki sem jih bil iztočil. Letos mi ni bilo treba kupovati sladkorja in pitati, saj so imele čebele v gnezdu dosti novega ajdovega medu, na katerem prezimujejo izvrstno. Podrl sem 4 panji, ostalih pa se nisem dotaknil. Kako lepo so imele notri čebele vse urejeno! Tehtnica pa mi je kazala, da imajo dovolj za zimo in tudi za pomlad, čemu bi jih torej pregledoval?

Srce mi je utripalo veselja, ko sem gledal na živahne panjove, in širilo se mi je srce od veselja, ko sem se zmisлил na dolgo vrsto loncev, polnih medu, v svoji kleti. V 15 letih čebelarstva nisem toliko pridelal, kakor ravno letos.

Čebelnjak se zaziba, žalostno škriplje, tla se gibljejo pod mojimi nogami, in žalosten spoznam, da sem le sanjal, da sem se zbudil.

Da, da! Čebelarstva vzajemnost, to so sanje, res le sanje, ampak — lepe sanje!

Čebelarji, ali ste že poravnali članarino? Ako še niste, storite to takoj!

Prinos k čebelarškemu imenstvu.

F. Štupar. 3

Leta 1903. je »Slovenski čebelar« prinesel kot priložo 7. številki Šnidovo »Zbirko čebelarških izrazov«. Zbiratelj pravi v uvodu, da hoče delce biti le prvi poizkus v tej smeri; vzpodbudi naj čebelarje, da sami med narodom, posebno pri starih čebelarjih, nabirajo besede in izraze ter jih pošiljajo uredništvu. — Tu imam o polje, na katerem gotovo dvignemo še marsikak zaklad. Po tem potu pridemo sčasoma do popolnega čebelarškega imenstva. — Pošljem torej majhno zbirko čebelarških izrazov, nahajajočih se v Pleteršnikovem slovarju, ki jih pa — kakor se mi zdi — ni v Šnidovi zbirki, in bi se morda dali porabiti, da se v potrebi zamaši kaka majhna luknja v »Čebelarju«.¹

B r t, votlo drevo s čebelami (Caf),
 č e b e l á k, trot (Cigale),
 d u p l j é n e č e b e l e, čebele v votlem drevesu (Caf),
 i z g n ú s e k, tudi množ. i z g n u s k i, čebelni iztrebki (Caf),
 i z h ó d c i, čebele, ki hodijo na ogled, preden rojijo (Vzhodnje Štajersko),
 n á d k a, naklada na panju (Caf),
 o b r ó j č e k, drugi roj istega panju (»Novice«),
 o d v z é t e k, narejénec (Goličnik),
 p a r ó j, roj, ki ga kak roj dá še isto poletje (Janežič, Miklošič, »Zora«),
 p š é n e k, drob iz panjev (Vodnik),
 s e d m. — zadelavína (Štajersko),
 v é š č n i k, črv, ličinka (gosenica) satne vešče? (Vodnik),
 z a d e l a v í n a, (Caf),
 z a p o k r ó v č í t i, piskrce s pokrovci zapreti (Caf),
 z m e l j e k, čebelne izjedi (Caf),
 ž m e t e r í n e, ostanki pri dobivanju medú, satni ostanki (Caf).

Za povzdigo našega čebelarstva — opomin našemu narodu.

A. Lapajne.

Skromna vejica kmetijstva je čebelarstvo. V ugodnih razmerah pa zamore dajati tolik zaslužek, da si more človek ž njo zagotoviti svoj obstanek. Že pred več kakor 70 leti je sloveči čebelar-strokovnjak baron Berlepsch poudarjal, da imamo v Avstriji zlasti v južnih alpskih kronovinah mnogo leg, kjer se dá čebelarstvo kot samostojni obrat vršiti v tolikem obsegu, da zamore preživiti družino. Če bode kdaj ugodna prilika, da se uresniči in vzdigne ta naravni zaklad, bode to po končani vojni. Mnogo naših vrljih junakov bo navezanih, da si bodo morali na

¹ Tem besedam pristavlja urednik prošnjo, naj gg. nabiratelji pridno zapisujejo manj znane čebelarške izraze ter naj pri vsakem pristavijo, kje se rabi in kdo jim ga je povedal. Urednik bo te zbirke objavljal v »Čebelarju« pod naslovom: »Prinos k čebelarškemu imenstvu«.

lažji način služiti svoj kruh. Tak sicer skromni zaslužek bo nudilo čebelarstvo. Po naših slovenskih pokrajinah se nahaja na stotine za čebelarstvo tako ugodnih leg, da se zamore poleg sedaj obstoječih obratov na novo vpeljati še novih, in sicer v takem obsegu, da se zamore ž njimi v skromni meri preživiti družino. Ne da se danes prerokovati, ali bo po vojni zopet zacvetela kupčija z živimi čebelami; na to stran ne moremo obračati svojih pogledov in ne na to računati. Gotovo pa je, da bosta imela med in vosek vedno svojo stalno ceno in odjemalce. Kdor se bo pečal s to panogo, gledati bo moral, da bo pridelal čim več teh čebelnih pridelkov, in gotov zaslužek mu ne bode odšel. Po starem načinu — s kranjskimi panjiči — čebelariti, se dandanes ne izplača, zato nam je podal naš slovenski velečebelar gosp. A. Žnid er š i č v po njem imenovanih panjih izborno čebelno stanovanje, kjer se čebele k največji pridnosti ne le navajajo, ampak kjer jih način sestave panjev sili, da nabirajo kolikor največ mogoče medu, pri čemer opuščajo preobilno rojenje. Dohodki iz čebelarstva z Žnid er š i č evimi panji so tako gotovi, da se ž njimi lahko vedno računa. Na to čebelarstvo opozarjam vse naše čebelarje, čitatelje Slov. Čebelarja in vse one naše junake, ki se bodo zanimali po vojni za to vejico kmetijstva. To poudarjam posebno zato, ker bodo poklicani činitelji po končani vojni vse mogoče storili, da bodo našim junakom nudili potrebno pomoč. Mnogi si bodo pomagali na drug način, morda sebi v nesrečo, in za nje izdani stroški morebiti ne bodo rodili takega sadu, kakor če bi se oprijeli racionalnega čebelarstva. Pa tudi javna podpora se bo delila le po obsegu vprašanj, in velikanska škoda bi bila za našo slovensko zemljo, če bi naše čebelarstvo po vojni pešalo, če bi ta naravni božji zaklad hiral po vojni, namesto da bi se povzpел na višjo stopnjo dovršenosti in dobičkanosti.'

* * *

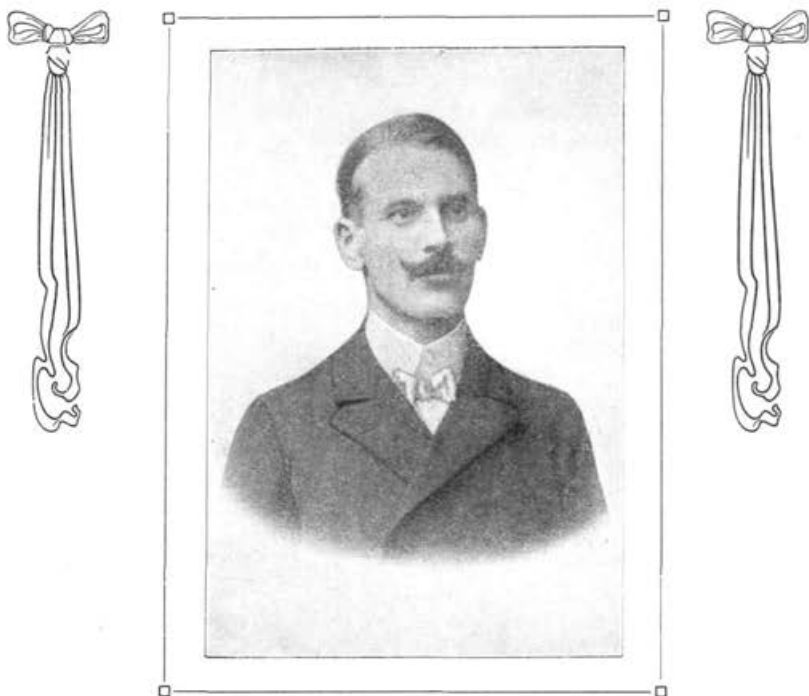
Dostavek urednika: Med drugim praviš, prijatelj Lapajne, da se danes ne dá prerokovati, ali bo po vojni zopet zacvetela kupčija z živimi čebelami; na to stran da ne moremo obračati svojih pogledov in ne na to računati. Pa zakaj neki ne? Na tisoče in tisoče panjev čebel je bilo in jih še bo po vojni uničenih, in naši čebelarski trgovci ne bodo imeli niti zdaleč toliko čebel, kolikor bodo imeli vsaj v prvih letih po vojni naročil zanje. Čim bolj pa bodo spoznavali našo čebelo drugod, tem več bo odjemalcev, samo da bi se vsi naši čebelarski trgovci vsaj sedaj organizirali ter se dogovorili o primernih kupnih in prodajnih cenah čebel. Na tem mestu dajati čebelarskim trgovcem svete, bi bilo zaman, ker več kot polovica izmed njih niti udje našega čebelarskega društva niso, ampak naj kak Žnid er š i č ali kdorkoli modrih, pametnih trgovcev - čebelarjev vzame stvar v roko v njihovo in našo korist, da ne bodo nekateri adutje še nadalje preobračali smešnih kozolcev na račun čebelne trgovine, kakor tudi na naš račun. Krave bi se smejale kranjskim in tudi koroškimi čebe-

larskim trgovcem in čebelarjem, ko bi znale brati n. pr. laške in naše inserate: 24 do 28 lir in 8 do 12 kron! Upajmo, da se bodo po vojni te številke zamenjale. Potem se bodo tudi kranjskim čebelarjem vremena zjasnila, in marsikak čebelnjak bo zopet zrastel na mestu, kjer so čebelarili naši dedje, pa naj se že čebelari v njem s kranjiči ali z modernimi panji. Da se bo oprijelo čebelarstva tudi mnogo v vojski pohabljenih, je gotovo, ker deluje »Državna zveza čebelarskih društev« že zdaj na to, da se bo dobila zanje od države podpora za obisk tečajev kakor tudi za nabavo čebel in potrebnega čebelarskega orodja. Naše društvo bo imelo takrat tudi dovolj prilike, pomagati takim revežem s čebelarstvom vsaj do izdatnega postranskega zaslužka.

† Alojzij Koprivec.

Urednik.

Že pred meseci so objavili razni časopisi smrt na bojnem polju padlega nadučitelja gospoda Alojzija Koprivca iz Selc, odbornika »Osrednjega čebelarskega društva za Kranjsko« — mojega ljubečega, odkritosrčnega in ljubeznivega prijatelja. Kako nas je pretresla ta nenadna žalostna vest!

Od društvenega odbora mi je bilo naročeno, naj se postavi vrlenu možu tudi v »Čebelarju« skromen spomenik, zato sem se podal v Selce h gospej Franici Kresalovi, pokojnikovi gosposlinji, po potrebne podatke in njegovo sliko. Prekrasen je bil tisti dan, ko sem šel čez Čepulje,

Sv. Mohor in Topol proti Selcam, pa vendar je bila zame ta pot tako žalostna. Zdelo se mi je prav tako, kakor da grem za pogrebom, samo da sem slišal namesto zvonov grmenje topov, ki je bilo ravno tistega dne grozno.

Alojzij Koprivec se je rodil dne 25. maja 1883 v Preski pri Medvodah kot sin železniškega čuvaja. V tretjem letu svoje starosti je izgubil sirotek svojo mamico, in kjer te ni, se vé, da otrokom ne cvetó rožice, zlasti še, ako je mnogo otrok in iz dvojih gnezd, kakor je bilo v tej ubožni železničarski družini.

Ljudsko šolo je pohajal v Preski, in ko je bil 12 let star, ga vzame gospa Kresalova k sebi v Ljubljano. Ta blaga gospa je skrbela prav po materinsko zanj in z velikimi žrtvami ga je izšolala. Dve leti je hodil v gimnazijo, dovršil je štiri letnike strokovne šole, posebna ljubezen do učiteljskega stanu pa ga je privedla v učiteljišče, katero je po štirih letih srečno dokončal kljub temu, da je v četrtem letniku dolgo trpel na neki bolezní v glavi in je prestal težko operacijo.

Gospa Kresalova ga ne more prehvaliti, kako blag človek je bil rajnki Lojze, kako dober in posírežljiv. Še kot učiteljiščnik ji je pomagal likati perilo, in večkrat ga je morala v poznih nočnih urah s tršimi besedami spraviti od likalnika. Nazival jo je vedno »naš mamež«.

Prva učiteljska služba mu je bila v Velikih Laščah, kjer je učiteljeval eno leto, sedeni let pa v sosednjem Robu. Šolske oblasti so ga spoznale kot vestnega delavca na polju prosvete, mi čebelarji pa kot neumornega pionirja čebelarstva. Njegova čebelarska podružnica v Robu je bila vzorna. Pravi in njegova, saj jo je ustanovil on, ki ji je bil pravi oče. Tako skrbnih podružničnih predsednikov je malo. Zavoljo zaslug za čebelarsko organizacijo ga je občni zbor čebelarskega društva izvolil pred tremi leti za odbornika, ki se je, vesten kakor je bil, sej redno udeleževal.

Lanskega septembra je nastopil nadučiteljsko službo v Selcah. Pa čudno, dasi so Selce lep kraj, se vendar tu dolgo ni mogel udomačiti. Po vsaki odborovi seji mi je tožil, da ne more pozabiti svojih dobrih Robčanov, ki so mu prirasli na srce. Gospa Kresalova pa mi je pravila, kako ga je morala pogovarjati in tolažiti, da se ni vrnil iz Selc takoj drugi dan v svoj priljubljeni Rob. Napómlad se je nekoliko umiril in pravil mi je o načrtih, kako se bo lotil organizacije selških čebelarjev, kakšen čebelnjak si bo postavil in je sploh zopet z večjim veseljem jel gledati v bodočnost.

Dne 15. februarja je odšel v vojake. Iz Ljubljane mi je pisal dvakrat, naslednje vrstice na vojni dopisnici od dne 13. maja pa mi je poslal od bukovinske meje:

»Dragi tovariš! — Že je pravkar potekel mesec, kar tavam po Ogrski in deloma po Galiciji. Danes pa je že drugi dan, ko smo na potu v Bukovino. Prestal sem marše, kakršnih se nisem nadejal. V ognju še nisem bil, pač pa se mu sedaj bližamo. Kdo ve, kje bom, ko prejmeš to dopisnico! Opazujem tudi po Ogrski čebelarstvo in da pridem do črnila, Ti pošljem škico originalnega čebelnjaka in panjú iz vrbovega hloda. Če bo namreč čas za škiciranje. Zdrav sem, samo uši pasem. Danes smo na meji Bukovine.

Te pozdravlja vdani

Koprivec.«

Tri dni potem, ko mi je bil to pisal, je padel nekje med Delatincem in Nadworno. Tisti dan namreč je imela smrt tam okoli izredno bogato žetev. Njena kosa je dosegla najbrže tudi Koprivca, ker vsa poizvedovanja

po njem so bila brezuspešna, in da bi bil pri življenju, bodisi v kaki bolnici ali ujet, bi se bil gotovo že zdavnej oglasil.

Pravi življenjepisc bi naštel še vse njegove dobre lastnosti, saj jih je bil bogat, jaz pa samo opravičeno trdim, da ni imel sovražnika, in s tem je tudi mnogo povedanega.

† Franc Gregorčič.

V spomin vzornemu čebelarju.

A. Lapajne.

Ako se podaš iz Novega mesta proti št. Petru in dalje proti Šmarjeti, pelje te cesta ob tako lepih in romantičnih krajih, kakor jih ima malo naša slovenska zemlja. Ob deželni cesti se vije polagoma široka Krka, ki je temnozelena in nudi s svojimi jezovi in otoki sredi voda nekaj posebno milega. Najlepša je slika pod št. Petrom, kjer molí sredi nad 300 m široke

Krke velik, srednjeveški grad Otočice, obdan od mičnega angleškega parka. Na desni in levi so lepo zaraščeni gozdovi ali snažne vasice. Na levi strani Krke se razprostirajo gorice Trška gora, ki se polagoma izgublja v ravnino, in potem se pokaže Vinji vrh in Osojnik z mnogimi umno obdelanimi vinogradi in zidanicami. Od Kronovega do Šmarjete se izpremeni ta slika v temnozeleno travnike, rodovitna polja in obsežne gozdove. Ako

dospeš po tej poti do Šmarjete in od tu na desno kreneš, pripelje te cesta po dobri četrt uri do prijazne vasi Štrlac, ki ima brzkone odtod svoje ime, ker nekako štrli na nekem majhnem gričku nad svojo okolico. Prijazen kraj je tu: pod teboj rodovitne njive in temnozeleni travniki, nad teboj proti vzhodu vinske gorice, za teboj oddaljene vasi, veliki kostanjevi, hrastovi in bukovi gozdi. Skratka: tu cvete najbogatejša flora in zlasti skraj vse medunosne rastline. Čebele imajo tu od zgodnje pomladi do pozne jeseni vedno bogato pogrnjeno mizo.

V tej prijazni vasi se je rodil naš Franc Gregorčič, ki nam je znan po svojih člankih v »Slovenskem Čebelarju«, kot sin premožnih kmečkih staršev, ki imajo svoj dom srečno izbran na nekem za čebelarstvo ugodnem kraju. Pohajal je ljudsko šolo v Šmarjeti, kjer je prejel iz rok vnetega nadučitelja, g. Gebauerja, toliko zlatih nauk, dobre vzgoje in temeljite šolske izobrazbe, da je bilo veselje z njim občevati in ga opazovati. V svojem občevanju in mišljenju je bil resen, je rad mnogo bral, opazoval svet in mnogo misli. Akoravno je moral doma trdo delati, kakor sploh na kmetijah, kjer imajo obsežno posestvo in precej glav živine, vendar se mu je čebelarstvo tako omililo, da se je začel zelo zanimati za to stroko. Prebral je vse slovenske knjige, ki obdelujejo to snov. Udeležil se je vseh tečajev in teoretičnega pouka, in njegov jasni razum mu je velel, da se dá čebelarstvo v njegovem kraju gojiti na podlagi Žnideršičevih panjev. Poleg obilega domačega dela je dobil čas in moč, da je sam postavil tako lično in umno zgrajen čebelnjak, kakršnih je malo na Dolenjskem, in je vreden, da se ga gre nalašč pogledat.

Kot spreten mizar je sam napravil 40 Žnideršičevih panjev, ki so tako natančno narejeni, kot bi jih bila izdelala tvrdka Trink v Ljubljani. Vse panji je močno obljudil s čebelami in dosegel krasne uspehe. Veselje je bilo videti to njegovo čebelarstvo in pa njegove uspehe. Ves srečen je bil pri svojih čebelah. V to srečno hrepenenje in delovanje pa je posegla sedanja svetovna vojna. Naš Franc Gregorčič je bil dobil vpoklic in je moral takoj začetkom vojne zapustiti dom in se podati v Galicijo. Solznih oči je izročil čebele svojemu očetu v oskrbo, pisatelja teh vrstic, kot svojega znanca in učitelja, pa je prisrčno prosil, naj skrbi in pomaga očetu s svetom, ako bi ta vsega ne razumel, in bi se imela goditi škoda. Odšel je na bojno polje, a pisal je večkrat in prisrčno domov. Pisma so potem izostala. Skrbni starši so začeli, kakor tisoči in tisoči drugih, povpraševati za njim, dokler niso pred nekoliko dnevi dobili tužne vesti, da je njih iskreno ljubljani, dobri in za blagor vsega dobrega vneti sin France padel za domovino v dnevih od 28. novembra 1914 do 2. januarja 1915. Njegovi starši žalujejo za njim kot za svojim dobrim sinom, tresejo se pa še za življenje dveh sinov, ki sta sedaj v vojni, a so ponosni, da je bil njih France odlikovan v boju za domovino, zakaj hrabrostna svetinja diči njegove prsi, kakor kaže njegova slika.

France Gregorčič je dosegel starost 28 let. Koliko bi bil zamogel koristiti čebelarstvu, da ga ni božja previdnost tako zgodaj poklicala v boljše domovino.

Postavil si je sam lep spomenik. Njegov čebelnjak ga slavi, ki je v skrbnih rokah njegovega očeta in mlajšega 14letnega bratca ravno letos donesel lepe dohodke.

Mi čebelarji si ga ohranimo v najboljšem spominu in izkušajmo pomeniti njegovo vrlo delovanje.

Enake žrtve zna zahtevati sedanja vojna še od mnogih čebelarjev. Pazimo na njih dediščino in izkušajmo jo ohraniti našim potomcem. To

veljaj zlasti za obdržanje tistih čebelnjakov, ki so postavljeni v enako ugodnem kraju, kakršnega je imel naš France Gregorčič.

Našemu čebelarju Francetu Gregorčiču bodi lahka tuja zemljica! V boju za čast in obstoj domovine je padel! Slava mu!

Resnici na ljubo.

Gospod Podgornik gotovo ni slutil, na kak odpor bo naletel s svojim člankom pod zgornjim naslovom v zadnji številki »Čebelarja«, ko opisuje, kaj mu pri Alberti-Žnideršičevem panju ne ugaja. Mnogi odgovori, ki bodo prijavljeni v »Čebelarju« doslovno in po tistem redu, kakor jih je uredništvo prejelo, pričajo, da se pri nas do zdaj še noben panj ni tako obnesel kot ta. V polemiko naj poseže vsak, ki ima že izkušnje s tem panjem; seveda bo imel g. Podgornik še tudi besedo. Urednik, ki bo končno tudi dodal svoje mnenje, je prepričan že vnaprej, da bo polemika v veliko korist Alberti-Žnideršičevemu panju.

Prvi naj govori g. Humek!

V zadnji številki »Slov. Čebelarja« se je gospod Podgornik s tako silo zaletel v Alberti-Žnideršičev panj, da je vzdramil ves slovenski čebelarški svet, ki je še doma, ki se zanima za predmet in bere »Čebelarja«. Pravzaprav bi bila naloga g. Žnideršiča, ki je panj priredil in spravil v promet, da ga tudi primerno zagovarja. Ker pa se je g. Podgornik v svojem spisu lotil posebno mene, ne morem molčati, dasi imam drugega dela čez glavo.

Počasi, g. Podgornik! Povedati Vam moram najprej, da ste se lotili stvari, ki ji ne boste kos. Kdor hoče soditi o tako važnem čebelarškem vprašanju, kakor je vprašanje »najboljšega« panjů, mora stvar preizkušati v večjem obsegu in dalje časa. Dva albertijevca ste kupili in poizkušali v njih dve poletji in eno zimo — in sedaj hočete slučajne neuspehe, ki so jih povzročile razne neugodne okoliščine, pisati na rovaš panju, ki je pri vsem tem popolnoma nedolžen.

Nič ni čudno, da se Vam prvi poizkusi v Albertijevem panju niso obnesli. To se primeri marsikomu, posebno pa čebelarju, ki je izmlada vaje popolnoma drugačnega panjů in obrata in je že vnaprej poln predsodkov do novega panjů, preden začne čebelariti v njem. Zakaj pa niste šli rajši obiskat g. Žnideršiča v Ilirsko Bitrico ali kakega drugega čebelarja, pri katerem bi se bili lahko na lastne oči prepričali o uspehih, namesto da ste šli po prvi pouk k »izkušnemu« čebelarju, ki je imel albertijevce prazne v delavnici?

In zakaj niste prišli na čebelarske tečaje, ki jih je »Slovensko čebelarško društvo« priredilo l. 1912. in 1913. pri vzornem čebelnjaku v Marijanišču v Ljubljani?

Iz Vašega spisa je razvidno, da Vam pri Albertijevem panju ni vse jasno, kar sicer samonasebi ni nič čudnega. Toda komur je zgolj za stvar, bo opisoval dozdevne neprilike, napake in neuspehe v drugačnem tonu, kakor ste to storili Vi. Za pojasnila in navodila se navadno prosi, ne pa sili in jih zahteva.

Lahko trdim, da se je zadnjih pet let samo na Kranjskem oprijelo tega panjů veliko čebelarjev, ki so vsi z njim zelo zadovoljni in hvaležni tistim, ki so panj vpeljali, priporočali in dali prva navodila za

res racijonelno čebelarstvo. Nikdar in nikjer ni nihče trdil, da je Albertijev panj absolutno najboljši. Pač pa ga je »Slovensko čebelarstvo« (kolikortoliko tudi po mojem prizadevanju) splošno vpe-ljalo, priporočalo in po možnosti širilo. To pa na podlagi mnogoštevilnih ugodnih poročil doma čih čebelarjev, ki so panj preizkusili, in pa vsled mnogoletnih izkušenj in dobrih uspehov čebelarjev po poklicu. Mi vsi vemo, da ima panj, kakor vsaka človeška naprava, svoje napake in pomanjkljivosti. Trdimo pa še sedaj, da z ozirom na njegove vrline te napake ne pridejo v poštev in da se bodo sčasoma tudi odpravile. Ni domišljavost, ako trdim, da sem zadnja leta z besedo in peresom precej pripomogel, da se je panj tako razširil in udomačil. Ni mi žal za trud. Nasprotno! Ponosen sem na to in prepričan, da se je že sedaj vsled tega panj pridela marsikak cent medu več kakor prej. Takoj ko se vrnejo redne razmere, bom zbral ves tozadevni material in s številkami dokazal, kaki uspehi so se dosegli v tem oziru.

G. Podgorniku posebno dve stvari delata veliko preglavico. Trdi in dokazuje na svojih ponesrečenih poizkusih 1. kako težko se v teh panjih izvršujejo razna opravila in se vsled tega pokonča veliko čebel, 2. da se vališče ne da zožiti.

Jaz in z menoj vsi praktiki pa so nasprotnega prepričanja. Ako je panj solidno in natančno narejen, ako je satje v redu, in ako imam dovolj svetlobe, se v njem vsako opravilo izvrši vsaj toliko lahko in tako hitro, kakor v kateremkoli drugem, neglede na množino čebel. Umevno je samo ob sebi, da je delo relativno tem težje in zamudnejše, čim bolj živahen je panj. To velja pa brez izjeme za vsak panj. Ako pričnem pri skrajnem satu, nadaljujem povrsti in imam pripravno stojalce (kozico), kamor odlažam posamezne satve, ne vem, kaj bi me moglo ovirati, da bi delo ne šlo izpod rok. Seveda je treba tudi nekaj spretnosti in vaje, toda pri drugih panjih ni nič boljše v tem oziru. Tudi posamezni okviri iz srede gnezda se dajo brez škode in razmeroma veliko lažlje izvleči, kakor iz gerštungovca ali kakega drugega panj, ki se opravlja od zgoraj. Treba je samo stranske satove prej malo razmakniti, da dobi sat, ki ga hočem vzeti vun, več prostora. Ako imamo sat dolgo zunaj, močni panji pač zasedejo prazno ulico, toda pri vsakem panju. Navadno pa ni treba, da bi bil sat toliko časa zunaj, da bi čebele zasedle prazni prostor.

Ravno tako neopravičeno je pritoževanje glede prizidkov med okviri in ločilnimi deščicami. Jaz bi bil vesel, ko bi imel večkrat opraviti z njimi, ker je to znamenje dobre paše. Saj je vendar stara in znana stvar, da čebele v vsakem panju izkušajo izpolniti prostor med okviri in pokrovom (pravzaprav vsak prazen prostorček, kjer ni satja), ako je dobra paša, ali pa če je ta prostor višji kakor 6 milimetrov. Če je panj slabo izdelan, ni pripisovati neprilika, ki nastanejo vsled tega, panju kot takemu, ampak površnosti mizarjevi.

Tisto popisovanje, kako »hrustajo« čebele, »pokajo« oprsja in kako se sliši »žalostno cvilenje« itd., je skrajno neokusno in pretirano. Kakor v vsakem drugem močno obljudenem panju, tako se tudi v albertijevcu pokonča kaka čebela, kar pa je neizogibno in praktičnega čebelarja ne more motiti, ker je brez praktičnega pomena. Čim bolj je kdo spreten in pazljiv in v čim večjem obsegu opravlja kako delo v panju, tem manj bo »hrustanja«, »cvilenja« in »ječanja«.

Kar se tiče zoževanja vališča, sem jaz vobče tistega mnenja, kakor g. Žnideršič, ki trdi, da pri večjem obratu tega sploh ni treba. Roji

naj se združujejo, da napolnijo in izdelajo obenem ves prostor, in v čebelnjaku naj se ne trpi slabičev, pa ne bo treba nobenih slepih satov. Sicer pa, kdor hoče ljudstvo v albertijevcu stisniti na manjši prostor, si bo primerno steno že tako priredil, da bo držala, ako je količkaj prebrisan. Ta »hiba« pri albertijevcu sploh ne pride v poštev.

V druge podrobnosti se danes ne bom spuščal. Pride pa že čas, ko bomo govorili obširneje o tej zadevi in g. Podgornika do dobrega prepričali, kako neosnovana je bila njegova kritika. Za danes bi ga le še vprašal, kako je vendar to, da nam v »Slov. Čebelarju« ni povedal, v kakšnem panju on čebelari, da gre delo brez ovir in hitreje od rok. Opravičena kritika je potrebna in razvoju kake stvari le koristna. Toda kdor kako napravo javno kritikuje, mora biti pripravljen, da nudi kaj boljše ga. Končno bi g. Podgorniku svetoval, da naj gre par mescev h g. Žnidaršiču prakticirati, pa bo kmalu imel drugačno mnenje o Albertijevem panju.

Da bodo cenjeni bralci »Slov. Čebelarja« videli, kako drugi cenijo Albertijev panj, navajam tu v doslovnem slovenskem prevodu pismo prečastitega g. župnika J. Krakerja iz Kočevske Reke z dne 28. novembra t. l.

Ko sem l. 1911. prvič obiskal dotičnega gospoda in ogledal njegov čebelnjak, moram reči, da se mi je omilil dobri gospod. V čebelnjaku je imel neke pokončne škatle, narejene doma po vzorcu nekega nemškega stojaka, od katerih ni imel ne dohodkov, ne veselja. Čujte, kaj piše danes koncem 3. leta, ko čebelari v Albertijevih panjih!

»Z ozirom na Vaše cenjeno vprašanje, kako se sponaša v našem kraju Albertijev panj, se usojam Vam poročati, da je imel učni tečaj, ki ste ga imeli pred dvema letoma z g. Bukovicem pri nas, popoln uspeh. Iz Ljubljane smo minulo zimo naročili več kot za 500 K Albertijevih panjev, in tukajšnji domači mizar jih je naredil več kot 70. Delo v panju je po mojem mnenju — pod pogojem, da je panj dobro narejen in umetno satje pravilno pritrjeno — kar možno preprosto. (Behandlung die denkbar einfachste.) Jaz potegnem najprej skrajni okvir iz panju in listam potem v panju kakor v knjigi. Tako lahko neprestano opazujem ljudstva na najlažji način, ne da bi jih preveč vznemirjal. Delam torej vedno brez dima in brez čebelarske kape, kar bi gotovo ne bilo možno, ko bi bilo ravnanje za čebele mučno.

Zelo praktičen je panj tudi zaradi tega, ker ostane na mestu poleti in pozimi. Pozno v jeseni položim na vališče slamnico, zaprem sprednjo stran čebelnjaka z deskami in vzimljenje je gotovo. Ali je še kaj bolj preprostega?

Kakor glede na oskrbovanje, ravnotako je glede pridelka Albertijev panj nekaj imenitnega (großartig). Naša glavna paša se prične sredi maja in se konča koncem junija. Lansko leto sem moral vsled trajnega slabega vremena 1. junija še pitati. Kljub temu mi je dal 1 Albertijev panj nekako do 10. julija 45 kg medu. Ta panj je prezimil, ne da bi mu bil kaj položil. Letošnje leto je bilo prav posebno. Ljudstva so se razvijala počasi. Začetkom maja sem prevešal, koncem maja so bila nova vališča gotova in medišča polna. Lotil sem se trčanja. Devet okvirjev iz medišča je tehtalo ravno 30 kg. Iz tega sem sklepal: 10 panjev — najmanj 250 kg medu pri prvem trčanju. Trčam in trčam, pa med ni hotel iz celic. Več kot polovico je bilo kristaliziranega in vse to sem moral dati nazaj v panji. Tega seveda ni zakrivil panj, ampak kaka druga okolnost, ki je pa še nisem zasledil. Končni rezultat je bil pa vendar iz 10 Albertijevcev 250 kg trčanega medu. Vsi panjovi so imeli jeseni čezinčez dovolj zimske zaloge. Iz gotovega vzroka sem pa dal še vsakemu po 1 liter sladkorne raztopine.

Sedaj imam 16 obljudenih albertijevcev, 7 eksportnih panjev in 150 lepo izdelanih rezervnih satov in upam, ako Bog dá, da bom drugo leto pridelal

500 kg medu. Seveda se mora izteči vse vsaj deloma normalno. Smola pa je pri vsakem sistemu mogoča. To je moje mnenje o Albertijevem panju, posneto po praktičnih izkušnjah. Ne samo jaz, ampak ves naš čebelarški odsek je Vam in g. Bukovicu hvaležen za tečaj. Čebelice so zadovoljne, in mi imamo neprecenljivo veselje in zabavo in vrhutega še sladko materijelno plačilo. V zadnjem poldrugem letu nisem kupil za svoje gospodarstvo niti trohice sladkorja. Jaz in moji ljudje uporabljamo samo med. Z odličnim spoštovanjem

Jožef Kraker m. p., župnik.»

Če Bog dá in sreča junaška, bo takih pisem sčasoma še več.

Gospod Žnideršič piše:

»Pod naslovom ‚Resnici na ljubo‘ je opisal v zadnji številki tega lista gospod Filip Podgornik svoje neuspehe z Albertijevim panjem. Dal je razumeti, da ne velja ocena iz vrste, kateri pripadam tudi jaz, zato se čutim pcklicanega, pisati v obrambo panjů, ki sem ga prvi priporočal našim čebelarjem.

Tudi jaz podpisujem izrek g. Stampfla, da ima vsak panj nekaj dobrih in nekaj slabih lastnosti, žalibog, da se dobre lastnosti ne dajo združiti v enem panju.

Vprašanje o panjih je menda tako staro, kot je staro čebelarstvo s premakljivim satjem. Vsako leto iznajdejo nove panjů, a žal, da popoln ni nobeden. Ravno toliko nedostatkov, ako ne več, se da napisati o vsakem panjů, kar jih je kjerkoli na svetu v rabi.

Iz opisa o opravljanju bi si človek razlagal, da je člankar začetnik, ker drugače bi moral vedeti, da bi bilo prizidkov v vsakem panju ravno toliko, kakor jih je dobil pri albertijevcu. Vsak pa nima tako bogate spornladne paše, niti je ne bo imel vsako leto gospod člankar.

Ako čebelari v panjih, ki se od zgoraj odpirajo, n. pr. v ameriškem ali Gerstungovem panju, ali mu ne bo odvzetje pokrova delalo istih ali še večjih težav kot v albertijevcu? V prvih os satniki prizidani na pokrov in se ne dajo tako lahko ločiti kakor pri albertijevcu, kjer se odtrguje deščica za deščico. V nobenem panju se ne da satnikov kar iz srede vun vleči, ako je vse zadelano.

Škoda, da nam ni gospod člankar povedal, v kakem panju on čebelari in v katerem bi bil delo, ki ga je opisal, hitreje izvršil. Ako je panj tako zadelan, ne gre nikjer brez izpodrezalnika, niti brez vznemirjanja čebel. Ravno tako se zbirajo na praznem prostoru čebele, ki jih je treba pregnati. V takem slučaju je treba rabiti malo več pipo. Razstojišča na sprednji strani pa ni treba, da bi se moralo videti, zadeti se mora brez tega.

Da mu je matica ušla v medišče, in da sta se roja ločila, zato ni bil kriv panj. Prvo bi se bilo zgodilo v vsakem panju, ako je matica šibka, ali rešetka pokvarjena, zadnje pa se ne bi zgodilo, ako bi bil gospod člankar zatlačil v prazni prostor vrečo ali kaj enakega, ali pa pustil prvi dan čebelam ves prostor ter jim ga šele potem zožil, ko bi se bile odstranile nadštevilne matice.

Pri opravljanju je treba najprej izvleči en krajni sat, najbolje levega; ne tedaj oni sat, ki je najmanj zadelan.

Ne dvomim, g. člankar, da bodele dobili čebelarje, ki so pri takem delu enako pot potili kot Vi, zelo pa dvomim, da Vam bo večina pri-trjevala.

Da je treba pri tem panju več ročnosti kot pri drugih, sem že večkrat poudarjal. Dandanes so vse naše priprave komplicirane.

Ko sem jaz pričel čebelariti, nisem imel nikjer prilike naučiti se praktičnega čebelarstva. Da je treba mnogo potrpežljivosti, ako se človek uči le iz knjige, to ve vsak, ki je to poizkusil. Da ne bi začetnik izgubil takoj poguma, svetoval sem in svetujem še sedaj vsakemu, da naj začne z amerikanci, a malone vsak si kmalu potem nabavi albertijevce. Navesti bi vedel obilo slušajev.

Pri nobenem sedaj v rabi stoječih panjev se ne da presoditi brez odpiranja notranjščine v takem obsegu, kot pri albertijevcu. Noben panj ni tako prikladen za prevažanje kot ta, in ako končno trdim, da se pri nobenem panju opravljanje čebel ne da tako hitro izvršiti kot v tem, sem povedal vse glavne prednosti panjů.

Da pa se v tem panju kaka čebela več stre kot v kakem drugem, pa ne morem ugovarjati. Tako hudo pa, kot je gospod člankar to opisal, vendar ni. To je moralo grozno vreščati in hrustati, ko so pokale glave, se trla cprjsja in lomile noge.

Pri nas čebelarimo s približno 400 albertijevci. Naš čebelarski mojster, ki ima opravljati večino del sam, bi se odločno ustavil, ako bi hoteli uvesti panj kake druge vrste, četudi bi ne prevažali čebel. Mož je bil že v večjih čebelarskih podjetjih in pozna razne sisteme. Kam bi prišli, ako bi bilo delo tako zamudno, kot ga gospod člankar opisuje!

Lahko rečem, da se je po Slovenskem napravilo in obljudilo na tisoče albertijevcev, in da je bilo povpraševanje po njih lansko leto vzlic vojski veliko. V teh panjih so se dosegli uspehi, ki jih prej nismo poznali.

Prav je, da se posluša oba zvona, prav pa ni, da se vsak ponesrečeni poizkus slika v listu, ker zmedemo s tem naše čebelarje.

Končno hočem izpregovoriti par besed glede omejitve zalege, zlasti ker me je že v 8. številki lanskega letnika pozval glede tega g. Z.

Nemški čebelar Preuss trdi v svoji knjigi, da je z omejevanjem zalege na dva sata dosegel z vso zanesljivostjo, da mu čebele niso rojile. Priporočal pa je omejevanje zato, da je bolj izkoristil pašo. Zapiral je matico šest tednov pred koncem glavne paše. Ako računamo, da se čebela izvali iz jajčeca v treh tednih ter da rabi nadaljnje tri tedne, preden je godna za pašo, potem res ne pridejo delavke, ki so se izvalile med časom šestih tednov, pred koncem paše pravočasno v pašo, ampak šele tedaj, ko te ni več. Preuss je zapiral matico spredaj spodaj, ker je čebelaril v Berlepschevih panjih s celimi stoječimi sati normalne mere. Jaz se takega pripiranja ne poslužujem, ker mi preveč oslabijo ljudstva. Ohraniti jih moram za jesensko pašo še v polni moči. Za pripiranje je treba tudi posebne priprave v albertijevcu. Enostavnejšega omejevanja v takih panjih se poslužuje Sträuli. On odvzame panju iz srede plodišča dva sata ter vtakne na njegovo mesto dva slepa sata, to sta dve deski v merah navadnega satnika. Kroginkrog ostane prostor odprt. Sträuli trdi, da ne gre matica preko dveh slepih satov. Jaz poizkušam tudi to, vendar mi preleze matica v več panjih preko slepih satov. Poizkušalo bi se lahko tudi s tremi slepimi sati, potem nam bi ostali na vsaki strani po trije sati. Priporočljiv je ta način pripiranja že vsled tega, ker ni treba iskati matice.

V letu 1912. je izšla nemška knjiga ‚Imkerfragen‘ von M. Kuntsch, ki je vzbudila mnogo zanimanja med čebelarji. Kuntsch opisuje v knjigi nov panj, ki ga je iznašel. V plodišču se poslužuje Albertijevega sistema. Drogovi in razstojišča pa tvorijo posebno stojalce, ki se da izvleči s satniki vred iz panjů ter zopet nazaj zapeljati, kakor male sani. Bogsigavedi, kako prepeljuje sani, ko mu čebele zadelajo satnike kakor g. Podgorniku! Sicer trdi, da prepreči prizidke s praznim satnikom, ki ga ima vedno v plodišču in iz katerega od časa do časa odtrga, kar mu nazidajo čebele. V plodišču

ima s fiksno deščico oddeljen prostor za tri satnike, kamor zapre matico, ko hoče omejiti zalego. Tudi on trdi, da ni z omejevanjem dosegel nikakih boljših donosov, ali vsaj prav malenkostne, da pa zabrani s tem rojenje popolnoma.

Ničesar nimam proti temu, ako se priporoča panji, ki se od spodaj, od zadaj, od zgoraj ali od strani opravljajo, tudi ne, ako je komu bolj všeč pckončni kakor ležeči sat, odločno pa bi se protivil onemu, ki bi hotel vpeljati drugačnómero, ali pa nastopal proti prevešanju.»
(Dalje prihodnjič.)

V pojasnilo.

F. Štupar.

Naj mi bo dovoljeno k zadnjemu zvezku »Slov. čebelarja« (števil. 8/9) reči eno, dve.

Močnikove kapucinarké bi utegnile biti nébine ali kitajske nébine, ki jim na vzhodnem štajerskem tudi baročnice pravijo (= Aster chinensis). Helénium bo morda slovenski óman.

Gospod urednik, razpravljajoč o medu, govori o glykogah. Ali se ni zmotil, da je besedo Glykogen smatral za imenovalnik množine, namesto za imenovalnik ednine ter je »Glykogénbildung« prevedel s »tvorjenje glikog« (le pišimo »i« namesto »y«, da bodo naši čebelarji znali čitati), namesto s »tvorjenje glikogéna«. Beseda glykogen je nastala iz grških besed glykós (= sladak) in gígnomai (= nastanem). Glikogénu bi se torej doslovno prevedeno reklo slovenski sladotvór. Naglašá se glikogén na zadnjem slogu, nekako tako, kakor slovenski pridevnik medén. Glikogén nastaja v telesu iz ogljikovih vodonov, pa tudi iz beljakovin ter ostaja do porabe navadno v jetrih. Ker je enake kemijske sestave kakor skrob (C₆ H₁₀ O₅), mu Nemci tudi jetrni skrob (Leberstärke) pravijo.

Morda bo gospod urednik tako prijazen, da še enkrat pogleda Ehrhartov spis in me potem blagohotno pouči, če nimam prav.

Pripomba urednika: O, prav imate, prav, gospod Štupar! Povedal sem kar po svoje, kakor sem sam razumel, oziroma ne razumel, in kakor sem menil, da bo večina čebelarjev umela. Nikoli nisem videl gimnazije od znotraj, zato sem jo zavozil. Lepa hvala za pojasnilo, in se priporočam še za kak znanstven prispevek. Ne recite, da grabim za celo roko, ko ste mi pokazali prst, ali vabim Vas najvljudneje v krog sotrudnikov »Čebelarja« kot strokovnjaka in znanstvenika v prospeh naše dobre stvari.

Zimska mokrota v čebelnem panju.

Iv. Jurančič.

Dobro prezimovanje je eden glavnih pogojev uspešnega čebelarjenja. Slabo prezimovanje ljudstva oslabi, da imajo spomladi razmeroma malo čebel ter se mogoče šele do konca glavne paše okrepijo, da so takrat pač dovolj čebelna, pa prazna medu. Dokaz slabega prezimovanja je med drugim tudi mokrota v panju in vsled tega nastala plesnoba. Čebelarska veda se dandanes sicer ponaša, da je že precej natanko proučila čebelno življenje, njeга ugodne in škodljive vplive, vendar o vsakterem vzroku mokrote v panju si še ne zna odgovora. Saj se primerijo slučaji, ko se vsi panji z največjo skrbljivostjo dobro in enako opremijo za zimo, in vendar je

ob izzimljevanju uspeh različen. Pisec teh vrstic ima — v svoji tridesetletni praksi — vedno vse panji enakega sistema, enako izdelane, za zimo enako oskrbljene, da takorekoč vsa ljudstva uživajo enake ugodnosti ali neugodnosti, in vendar se včasih pokaže kak panj moker, nekoliko plesniv itd.

Po splošni sodbi ni težko dognati vzroka mokrote v panju, namreč: če ta ali ona stena, pokrov ali dno znotraj nudi bolj hladno ploskev, se tam vodeni soparji zbirajo, zgostijo ter spremenijo v vodene kaplje. Saj nam to dovolj pojasnuje naše stanovanje, ko so pozimi šipe na oknih mokre, zlasti kjer več ljudi v eni sobi biva, stene so pa suhe, in to vsled tega, ker so šipe hladnejše kot stene. Da se pa zamore mokrota tvoriti, oziroma nabirati se v takem panju, ki smo ga dobro in od vseh strani enakomerno pred mrazom zavarovali, nam pa vendar ostane uganka, ki jo je včasih vsekakor težko izslediti.

Predvsem pogledjmo nekoliko globokeje v zimsko življenje čebelnega ljudstva. Čebela v zimi — četudi počiva — vendar giblje, diha in uživa. Čim bolj vpliva mraz na njo, tem bolj se mora gibati, dihati in uživati, da v svojem zimskem gnezdu ohrani od narave ji predpisano temperaturo 18—22° R. Vsega tega opisanege delovanja posledica pa je: izhlapovanje pare, ki se pod normalnimi razmerami odstranjuje skoz žrelo, deloma tudi potom luknjičavosti panjevih sten.

Že pred desetletji se je mnogo mislilo na odvajanje nepotrebne mokrote iz panjů s posebnimi ventilacijami, kakršne dandanes z dobrim uspehom uporabljamo pri živinskih hlevih. Pri panjih pa se to ni obneslo, ker so čebele preobčutljive proti prepihu, ki je neizogibno vsled tega nastajal. Zato dandanes nikdo več ne misli na take uredbe, ampak velja načelo, da pri pravilnem vzimljenju in pravilni sestavi panjů zadostuje prenavljanje zraka ter z istim spojeni odhod vodenih soparjev skoz pravilno urejeno žrelo. Kako čebele prepih sovražijo, nam same dovolj jasno kažejo s tem, da v jeseni vsako najmanjšo špranjo in razpoko v panju s smolo — takomenovano »zadelavino« — zadelajo, zamašijo, slamnate panji pa znotraj vse prevlečejo z zadelavino, da so videti, kakor s smolo oblití ali »lošani«. Iz tega vzroka pisec tudi mreže v panjevem oknu (namesto šipe) ne odobrava; istotako se mu zdi napačno v jeseni odstraniti panjevo okno s šipi zaradi boljšega prezračevanja. Je že res, da po tem morda čebele bolj na »suhem« prezimijo, vendar ne da se tajiti, da nastane po odstranjenju okna mnogo nevidnih špranj in luknjic, ki jih čebele več ne morejo zadelati, in prepih jim je veliko bolj škodljiv kakor malo rose na šipi. Da se pa zaradi šipe preveč mokrote ne nabira, je potrebno, da ostane žrelo tudi pozimi popolnoma odprto. Isto naj bo tudi dovolj veliko, najmanj 1 × 8 cm, še boljše 1 × 10 cm. Skoz žrelo pride primeroma jako malo mraza, namreč le toliko, v kolikor se zrak prenavlja, in to je neizogibno. Proti vetrovom in solnčni svetlobi se žrelo zavaruje s prislonjeno deščico, proti mišim pa z zapiralom iz matične rešetke ali tako redke mreže, da zamorejo čebele še skoz. Do lanske zime je pri piscu zadostovalo zavarovanje samo spodnjih (prtiličnih) žrel, tokrat pa so obiskale rovke vse panji v zgornji vrsti, zato se zanaprej tudi zgornja vrsta žrel zavaruje z mrežo.

Glede vzimovanja so čebelarji še dandanes dvojih misli. Nekateri zahtevajo takoimenovano »toplo«, drugi pa »mrzlo« vzimljenje. Poslednji namreč trdijo, da pretoplo odete čebele so bolj nemirne, začnejo prezgodaj zalego staviti ter vsled tega slabo prezimijo. Pisec je pa nasprotnega mnenja. Čebel ne moremo nikdar pretoplo odeti, četudi bi panji v kup listja zakopali, samo da bi jim pustili žrela prosta za povoljno prezračevanje. Mrtve tvarine, s katerimi so panji obdani in zavarovani pred mrazom,

same na sebi ne morejo proizvajati nobene toplote, ampak one le notranjo toploto skupaj držijo ter branijo vstop zunanjemu mrazu. Čebele v panju si ne bodo nikdar več gorkote proizvajale kakor njihova narava zahteva ako jih kak izreden zunanji ali notranji vpliv ne razburja.

Da je zavarovanje enostenskih panjev, namreč zatlačevanje in odevanje, mnogokrat pomanjkljivo, je umevno, ker pri še tako skrbnem delu se očesu skrivajo tu ali tam gotovi kotički, ki so potem izpostavljeni zimi in mrzlim vetrovom. Na dotičnih mestih tvorijo panji znotraj mrzle točke, in nabiranje mokrote je naravna posledica. Velika večina čebelarjev pozabi zlasti na panjevo dno, ki obstoji navadno iz enostavne deske. Ravno tukaj deluje mraz celo zimo z vso svojo močjo, in ni čuda, da je potem spomladi na dnu cela »muža«. Pri dvostenskih panjih je zavarovanje na vseh straneh enakomerno, zato je prezimovanje ugodno, uspeh zanesljiv. Taki panji se torej obilno izplačajo, četudi so nekoliko dražji.

Mokroti v panjih se je pripisovalo že mnogo raznih vzrokov, vendar pri drugače pravilno narejenih panjih sta mogoča le sledeča:

1. pomanjkljivo zavarovanje proti mrazu;
2. mnogovrstna notranja in zunanja vznemirjenja čebel.

Prvi vzrok smo v dozdaj povedanem že dovolj obrazložili, drugi je pa veliko pogostejši in veliko bolj mnogostranski. Vznemirjenje, oziroma razburjenje čebel zamore povzročati: a) neprikladna hrana, težko prebaven gozdni med, vsled tega žeja. Zato mokrota na oknu in na dnu pomeni žejo. Ako damo čebelam vode, se pomirijo, in mokrota premine.

b) Preveč solčna lega čebelnjaka, vsled česar čebele prezgodaj začnejo zalego nastavljati, ko še zaradi premrzlega vremena ne morejo izletavati po vodo. Torej zopet žeja, ker v panju vsled izhlapevanja nastala voda za čebele ni užitna. V obeh slučajih, a) in b), silijo čebele v hladnem, neugodnem vremenu iz panju ter znotraj močno šumijo.

c) Pomanjkljivo prezračevanje (pomanjkanje svežega zraka), kar smo že zgoraj opisali.

d) Izguba matice v zimskem času, kar se večkrat pripeti.

e) Razna zunanja vznemirjenja, ki jih povzroča po nepredvidnosti človek, pa tudi razni škodljivci iz živalstva.

Ako se hočemo torej mokrote v panjih po možnosti izogniti, moramo skrbeti, da so panji od vseh strani dobro in enakomerno zavarovani, kar je mogoče z dvostenskimi panji, ali drugače v dobro zgrajenem čebelnjaku; potem da se skoz žrelo dovaja dovolj svežega zraka. Tozadevno je tudi potrebno, da je v panjih pod satovjem (ob dnu) primeren prazen prostor, kar prezračevanje izdatno pospešuje; neobhodno je 2—5 cm. Nekateri čebelarji v stoječih panjih prevesijo za zimo celi zimski sedež na eno vrsto više, tako da je spodnja vrsta prazna, ter pravijo, da se to dobro obnese. Slednjič moramo še paziti, da pri vzimovanju odmerimo ljudstvom primeren prostor, ne premajhnega, ne prevelikega, namreč toliko, da čebele še v poznih toplejših jesenskih dneh vse satovje obsedajo.

Starejši čebelar pa ve že iz lastne izkušnje, da pri večjem številu panjev nikdar vsa ljudstva enako dobro ne prezimijo, temveč se pri tem ali onem pojavi kaka pomanjkljivost. Ako zadevo strogo zasledujemo, bomo dognali, da vsak panj — do pičle izjeme — ki je bil kdaj izredno moker ali plesniv, je pokazal sledove kakega vznemirjenja, n. pr. da je bila miš v njem, brezmatičnost, itd. Zato ne bomo krivo sodili, ako trdimo, da vzrok zimske mokrote v panjih je v 100 slučajih 99 krat kako vznemirjenje, oziroma razburjenje čebel.

Napredujmo!

Miloš K.

Letošnje pomladi je bila objavljena v »Čebelarju« moja razprava pod tem naslovom. Takrat sem obljubil, da se še oglasim, ako padejo moje besede na rodovitna tla. Od raznih strani sem poizvedel, da je več čebelarjev to zanimalo. Zlasti o napravi umetnih rojev je napravila razprava priznanje. Nekdo me je o tem prosil celo nekega pojasnila; kako je prišel do mojega naslova, tega ne vem. Obdržal sem tudi za to razpravo isti naslov z namenom, da bi tudi ta našla isto zanimanje. Najbolj me veseli, da sem odprl nov način dopisovanja v naše glasilo. Ako hočemo v resnici napredovati, moramo pisati natančno, jasno in brez pretiravanja, kako čebelarimo. Umno čebelarstvo s premičnim satovjem se zelo loči od navadnega z nepremičnim satovjem v kranjčih. Z umnim čebelarstvom imamo precej dela in troškov, pa tudi lepih dohodkov; z drugim pa malo dela in troškov — in največkrat nič dohodkov. Vsak izmed nas želi imeti dohodkov, da nam je mogoče živeti. Tudi čebelarstvo nam daje dohodkov, ako z veseljem, z zanimanjem in pravilno postopamo.

»Beži, beži! kaj kvasiš o dohodkih? Letos je bila tako slaba paša, da ni mogoče govoriti o dohodkih,« — me bo marsikdo zavrnil. Prijatelj, na to ti odgovorim, da sem izkoristil spomladansko pašo. Prezimil sem 9 albertijevcev in 9 eksportnih panjev. Do 15. junija sem natočil nekaj nad 200 kg medu, potem nič več. Prodal sem ga po 2 K, a jeseni sem moral kupiti sladkorja za 150 K; kljub temu sem imel nad 200 K čistega dohodka. Oni pa, ki so pustili rojiti, so ostali brez medu, so morali krmiti s sladkorjem kot jaz, in če tega niso storili, jim bodo čebele zanesljivo pomrle.

Kdor se hoče baviti z umnim čebelarstvom in imeti dohodkov, mora imeti primerno opravo in postopati pravilno. Razume se, da so uspehi odvisni tudi od paše in krajevnih razmer. Preden pa preidem k svoji razpravi, preden začnem opisovati, kako sem v tem letu čebelaril, moram poprej nekaj pojasniti, kar mi leži na srcu.

Tudi Vi, gospod urednik, boste napravili čuden obraz, ko dobite v roke to mojo razpravo. Danes govoriti o napredku, ko so tako strašni časi, ko je bila slaba paša, in ko vlada na svetu samo gorje, se Vam bo zdelo neprimerno. Jaz pa nisem tega mnenja.¹ Mi moramo vedno napredovati. Kdor ne napreduje, tisti nazaduje. Poizkušati moramo vedno in povsod premagati vse ovire; to je vedno bojevanje od zibeli do groba. Kdor v tem boju izgubi pogum in omahne, je izgubljen in premagan. Česar se lotimo s premislekom in spoznamo za koristno in dobro, moramo gledati, da to dosežemo.

Občeval sem z mnogimi čebelarji. Dovolite mi, gospod urednik, da navedem pogovor z nekim starim čebelarjem, ki je pa omaгал in opustil

¹ Saj tudi urednik ni! — Op. uredn.

čebelarstvo. Mož se mi je dozdeval zelo pameten in razsoden, razumel je dobro svoj posel, a razmere so ga privedle do sklepa, da muha ne daje kruha.

»Zakaj ste napravili iz čebelnjaka svinjak?« sem ga vprašal. »Zato, ker sem se naveličal, gledati vsako leto prazne zaboje. Imel sem veliko veselja do čebel, a od same zabave se ne more živeti. Sedaj redim v čebelnjaku prašiče, ti mi dajo mnogo več dobička.«

»Pa vendar niste napravili prav; ako bi se polotili umnega čebelarstva s premičnim satovjem, bi imeli s pravilnim ravnanjem večje dohodke kakor od prašičev.«

»Teža pa že ne! Kaj takega pa me ne boste nikdar prepričali!« — »Ni mi ležeče na tem, ako vas prepričam ali ne, ker vi ste to delo opustili. Jaz pa, za svoje osebo, sem teža prepričanja. Ako pomislimo, koliko dela in troškov imamo s prašičjo rejo v primeri z umnim čebelarstvom, ste celo na veliki izgubi. Obžalujem, da ljudje zahtevajo od čebel samih dohodkov, dosti medu, da bi pa čebelam postregli z vsem potrebnim, kakor pri drugih živalih, to nikomur niti v glavo ne pade.«

»Saj sem postregel, kolikor sem vedel in mogel, pa ni nič pomagalo.« — »Umen čebelar dela na ves drug način, kot ste vi delali. Ta združuje jeseni čebele v močne in obljudene plemenjake v panjih s premičnimi satniki in ne mori čebel nikdar. Le močni plemenjaki dajejo čebelarju dobička in dohodkov, slabiči pa ne. Umni čebelar ne pusti čebel rojiti, marveč napravi sam roje, kolikor sam hoče in potrebuje z ozirom na pašo. On zna izkoriščati spomladansko pašo. Koncem pomladi se konča navadno tudi paša, a on ima takrat že spravljen in natočen med. Tudi lenih trotov ne redi preveč. On redi posebej tudi matice, da slabe ali stare z boljšimi zamenja. Spravlja satovje in ga uporablja naslednje leto, da ga ni treba delati drugič čebelam, ker s tem potratijo mnogo časa in medu. Ob času dobre paše ga te napolnijo z medom. Jeseni nakrmi s sladkorjem obljudene plemenjake, jih dobro zapaži in pušča na miru.«

»Kar ste mi povedali sedaj, je zame nekaj novega. Tako jaz nisem ravnal, to priznam. Mogoče je, da bi na ta način bilo bolje, a jaz vsega tega ne morem razumeti.«

»To je ravno, kar sem vam hotel dokazati. Vi umete dobro kmetovati, gozdariti in rediti živino, a pravilno rediti čebel ne umete, zato ste izgubili veselje in ste čebelarstvo opustili. Radi teža vam ničesar ne zamerim, niti ne štejem v zlo. Kakor pri vas, opazimo na vsej črti v življenju. Spreten rokodelec razume svoj posel, imenujemo ga mojstra. 'Vsi ljudje vse znajo', pravi pregovor. Posamezen človek ne more vsega razumeti in znati. Od znanja in vednosti, od pridnosti in spretnosti je odvisna naša sreča. Umno čebelarstvo je podobno umnemu kmetijstvu, umnemu sadjarstvu in umnemu gospodarstvu. Navadno pravijo ljudje, da ta ali oni nima sreče pri živinoreji, sadjarstvu ali gospodarstvu. Jaz sem pa trdnega prepričanja, da je nesreča mnogih v tesni zvezi z veliko

nevednostjo in slabim gospodarstvom. Učiti se moramo in iskati bogatih izkušenj pri vsakem delu in pri vsaki stroki, drugače ne dobimo uspehov, dohodkov ali sreče.«

»To, kar ste mi povedali, je res, vendar z muhami se ne bom bavil več, ker sem prestar, pa tudi časa nimam za to.«

Prezimovanje.

Vsak čebelar naj redi toliko čebel, kolikor jih more zmagovati z ozirom na čas in delo. Boljše je rediti malo čebel, a te držati v lepem redu, kakor pa mnogo, a te v neredu. Jeseni 1914 sem vzimil 9 albertijevcev in 10 eksportovcev. Vsi so srečno prezimili, le enemu albertijevcu je umrla matica. Čeprav sem imel rezervno matico, sem združil zgodaj spomladi en eksportni panj z mlado in dobro matico s tem brezmatičnim panjem. Radi tega mi je preostalo 9 albertijevcev in 9 eksportovcev. Jeseni sem dal pri združevanju v albertijevce po 3, v eksportovce pa po 2 roja. Nekaj dobrih matic s pest čebelami sem spravil v male panjičke. O tem bom pisal kasneje. Ker so imele čebele jeseni večinoma gozdni med, ki ni za prezimovanje primeren radi žeje, sem jim ga pred združitvijo vsega pobral in iztočil.

Ko postane v začetku oktobra hladno vreme, je združevanje kaj lahko delo. Z omelom se ometeje čebele v panji z mladimi maticami, ki so bili za prezimovanje radi dobrote in delavnosti že med letom odbrani. Ako so bili roji močno obljudeni, postanejo s tem za zimo odbrani matičnjaki še bolj močni.

Po končanem združevanju sem pričel s pitanjem. Kupil sem 100 kg kristalnega sladkorja. Kuhal sem ga v velikih loncih toliko časa, da se ni več penil in je popolnoma izgubil prežilino barvo. Vsaj dobre pol ure naj traja to vretje. Jeseni se mora kuhati v razmerju 1:2, to je na liter vode pride 2 kg sladkorja. Kuhani sladkor se pomeša z nekoliko medu. Ko se ta zmes pohladi, je medu podobna po barvi in okusu, pa tudi po gostoti. Jeseni ne potrebujejo čebele vode, ker nimajo zalege, zato je taka zmes primerna. Spomladi pa se mora kuhati v razmerju 1:1, ker imajo že zalego in potrebujejo vode. Za krmenje so primerna plehnata koritca, ki držijo po pol litra. Jaz sem napolnil steklenice s kuhanim sladkorjem, jih obrnil z odprtino navzdol in pustil, dokler niso čebele použile vsebine. To sem ponavljal toliko časa, dokler je bilo kaj piče. Močnejšim panjem sem dal več, šibkejšim manj. Albertijevci so dobili približno po 8 kg, eksportovci pa po 5 kg. Krmil sem zaporedoma od jutra do kasno v noč radi tega, ker sem se bal mraza. Vsebinsko sem vselej nekoliko pogrel, da je bila mlačna.

Po končanem pitanju sem pospravil koritca, osnažil z grebljico vse panji nesnage, zamazal eksportovcem z ilovico vse špranje, jih dobro pokril s plahdami in zavaroval proti mrazu in svetlobi. Albertijevcem sem pustil rešetke na svojem mestu, dal nanje pripravljene žaganice, vrhu teh in v ozadju mnogo plasti časnikaškega papirja, vrhu papirja

v medišču na prazen prostor izdelano in v žveplu prekajeno satovje, pokril ga s papirjem in zaprl vratca. Papir zelo priporočam za zapaževanje albertijevcev. Tako nakrmljene in zapažene čebele sem pustil na miru celo zimo. Dvakrat sem jim odprl, da so se pri lepem in gorkem vremenu spreletele in osnažile.

Tudi letošnjo jesen sem tako napravil. Samo medu jim nisem jemal, ker so ga imele zelo malo. Letos sem prezimil 9 albertijevcev, 11 eksportovcev in 8 rezervnih matic v malih panjičkih. Vsi matičnjaki so zelo obljudeni in dobro nakrmljeni. Prihranil sem 25 kg sladkorja in lonec medu za spomladno pitanje.

Spomladno pítanje.

Vsak čebelar se mora ozirati na svoje krajevne razmere in na pašo, če hoče imeti kaj uspehov. To povem s poudarkom radi tega, da ne bo kdo mislil, da mora tudi on tako delati, kakor delam jaz. Zlasti glede spomladnega pitanja smo si čebelarji zelo navzkriž. Poznam čebelarje, ki ne pitajo spomladi nikdar, in teh ni malo. Drugi pitajo pri spomladnem izletu, zopet drugi le pri slabem vremenu. Jaz čakam, da skopni sneg in nastane gorkejša vreme, naj bo to mesca marca ali tudi poprej. Takrat skuham sladkor, na 1 liter vode 1 kg sladkorja, ga pomešam z medom in spravim v steklenice. Vsakemu plemenjaku dam svoje plehnato koritce in čakam primerne toplote. Okoli poldneva je navadno najtoplejše. Denem eno ali dve steklenici kuhanega sladkorja v vročo vodo, da se dobro ogreje, potem ga vlijem v koritca. Ako traja toplo vreme več dni zaporedoma, krmim vsak dan, pri mrzlem vremenu poneham. Tako ponavljam, dokler vse vsebine ne popitam. Delal sem poizkušnje na ta način tako, da sem nekatere panji krmil s takim kuhanim sladkorjem, druge pa s čistim medom najboljše vrste. Glede napredka nisem videl prav nobene razlike, radi tega sem popolnoma opustil krmenje s čistim medom. Morda bo marsikdo radi tega kimal z glavo in rekel: »Ta je pa bosa!« Saj sem rekel, da ne silim nikočar tako delati! Jaz imam pri spomladnem krmenju s sladkorjem lepe uspehe, za druge se prav nič ne brigam. Poizkusil sem tudi s špekulativnim pitanjem aprila mesca; tudi to sem opustil, ker takrat pita narava sama, ako je kaj ugodnega vremena. Nasprotno sem se prepričal, da oni panji, ki so dovolj živalni, vzdržujejo dovolj toplote in imajo dosti hrane ter dobro matico, napredujejo dobro tudi ob času slabega vremena, ko ni izletov. Ako se jim polaga v malih porcijah fino zmlete ržene moke radi pomanjkanja obnožnine, napredujejo še bolje. Maloživalni panji, ki morda celo stradajo, ne morejo napredovati in delati čebelarju veselja. Tega je pa kriv čebelar sam in ne čebele. Pri močnih panjih se ni treba bati kake nesreče, ako boš pital po mojem zgledu, ker v takem panju je vedno dovolj toplote, če nastane tudi vremenska izprememba in mraz.

Umetni roji.

Kakor sem za svojo osebo trdnega prepričanja, da je jesensko in spomladno pitanje s pravilno kuhanim sladkorjem čebelarjem in čebelarju v korist, istega prepričanja sem, da naše čebelarstvo ne more priti do stalnega napredka, dokler se čebelarji na vsej črti ne poprimejo umetnih rojev. Bosa in nespametna je trditev nekaterih čebelarjev, da čebele morajo rojiti, ker je to v njihovi naravi, da bolje delujejo, ostanejo zdravejše i. t. d. Nasprotno je že dognana resnica, da je zabranjenje rojitve čebelarju in čebelarjem v korist. Povedal sem že v prvi razpravi, da me je sila prignala delati umetne roje, ker leta 1913. radi slabe paše niso hotele rojiti, a jaz sem potreboval mladih matic, zato sem se tega polotil. Odkrito povem, da sem bil v začetku precej neroden pri tem poslu, pa z izidom sem bil vendar zadovoljen. Sedaj sem se temu tako privadil in izvežbal, da mi gre delo hitro in gladko od rok. Dokler bom čebelaril, ne opustim več tega dela. Nič več se ne bojim slabega vremena o času rojenja, niti da bi mi ušel kak roj v gozd. Z ozirom na pašo napravim sam roje in sicer kadar sam hočem in kolikor hočem.

Da bo mogoče tudi drugim opravljati to prekornostno delo, sklenil sem opisati celo postopanje razvidno in natančno. Predpogoj za umetne roje je premično satovje. Torej vsak čebelar, ki ima v čebelnjaku svoje čebele na premičnih satih, lahko poizkuša delati umetne roje. Umetni roji na nepremičnem satovju — v kranjčih, se meni dozdevajo nemogoči, ker mi ni znano, kako bi bilo mogoče to izvršiti.¹ Drugi pogoj je ta, da mora imeti čebelar pripravljenih dovolj že izdelanih satov. Tudi umetni sati s celo steno so dobri. Jaz delam umetne roje samo z eksportnimi panji; albertijevcev ne puščam rojiti. Ko opazim, da so eksportovci že jako živalni in polni zalege na vseh okvirih, spoznam čas za delo umetnih rojev. Ne čakam, da bi čebele same nastavile matičnjake, pač pa jih prisilim k temu s tem, da jim odvezam matice z delom čebel in zalege.

Najprimernejši čas za ta posel se mi dozdeva o lepem vremenu, ko je veliko čebel na paši. Ako bi bile doma vse čebele, je jako težko zagledati matico, o tem času se jo pa kmalu dobi.

Preden se lotimo dela, se pripravi prazen in osnažen panj, se potisne v žrelo pri bradi plehnato koritce in pritrđi zapornica radi tega, ker se mora 3 ali 4 dni držati odvezto matico z zalego in čebelami priprto. Sedaj odpremo od zadaj eksportni panj, čebele se nekaj malega pokadi, se jim poreže zgoraj prilepljene okvire in potem se nalahko vse okvire nekoliko premakne, da se čebelar prepriča, ako jih je mogoče brez škode vzeti iz panjů. Ako previdno postopamo, se ne pomori pri delu skoraj nič čebel in tudi matica ni v nevarnosti. Prvi satnik je najtežje sneti iz nabito polnega panjů. Začnem pri krajniku in vlečem polagoma. Ko ga srečno izvlečem, ga natančno ogledam, ako je na njem matica. Ako je ni na tem okviru, ga denem na kak primeren prazen

¹ Je čisto preprosta stvar. — Op. uređn.

prostor v čebelnjaku na tla.¹ Čebele ostanejo mirno na okviru, grejejo zalego, ker so večinoma samo mladice, starejše so na paši. Sedaj potegnem nalahko drugi okvir. S tem je delo veliko lažje, ker je dovolj praznega prostora. Ako ni tudi na tem matice, ga postavim zraven prejšnjega na tla. Tako delam toliko časa, dokler ne najdem matice. Okvir z matico, čebelami in zalego denem v prazni, za roj pripravljene panj, in sicer na sredo panjů. Zraven njega na obe strani postavim še po en okvir s čebelami in zalego. Skupaj sem torej vzel iz plemenjaka tri okvire; prostora je v panju še za tri okvire. Ta prostor napolnim z okviri, ki imajo že izdelano satovje. Roj je s tem napravljen. Zaprem ga tudi zadaj in postavim na določeno mesto. Na tleh ležeče okvire postavim nazaj v panj, zožim vse štiri okvire s čebelami in zalego radi toplote, denem na prazni prostor tri okvire z izdelanim satovjem, ga postavim na prejšnje mesto nazaj in ga previdno zaprem, da ne pomorim po nerodnosti kaj čebel. Ta panj je sedaj brezmatičen, a čebele se nič ne zmenijo za to; le redkoma sem opazil, da so nemirno iskale nekaj časa matico. To brezbriznost sklepam iz tega, ker imajo dovolj mlade zalege. Takoj opazijo, da so postale brezmatične sirote in nad mlado zalego napihnejo matičnjake. Tretji dan po napravi roja se že opazijo v brezmatičnem panju matičnjaki. Na listič, prilepljen na pokrovu, napišem dan, kdaj sem napravil umetni roj; isto naredim na roj z matico.

Sedaj moram skrbeti za umetni roj z matico. Za brezmatični panj se ni treba več brgati kakih 12 dni. Čebele izletajo mirno na pašo in se vedejo kakor navadno. Povedal sem, da moramo umetni roj pripreti 3, še bolje 4, ako nastane hladno vreme, tudi nekaj več dni. Med tem časom moramo roj pitati.

Tudi te roje sem vse pital s sladkorjem, kuhanim v razmerju 1:1, in vse se mi je dobro in srečno zvršilo. Sladkor mora biti dobro mlačen, da dobijo čebele s hrano in vodo v sladkorju tudi potrebno toploto, ker jih je bolj malo v tem panju.

Priprte moramo imeti čebele radi tega, da se zležejo iz zalege mlade čebele, ki so neobhodno potrebne za gretje zalege. Ako odpremo panj tretji ali četrti dan na večer, ko druge čebele ne izletujejo več, opazimo, da gre precej čebel iz umetnega roja v stari panj nazaj. To so bile stare čebele, ki so že izletavale na pašo. V umetnem roju ostanejo sedaj samo mladice, ki še ne izletajo. Radi tega jih je treba pridno pitati toliko časa, dokler ne začnejo dobro izletavati, kar se zgodi v 8 do 10 dneh. S pitanjem ni čebelar na škodi, pač pa ima od tega korist. Ker dobi roj potrebno hrano, vodo in toploto, deluje matica kakor v starem panju naprej. Letos sem s tem postopanjem dosegel, da so bili umetni roji v 28 dneh zopet nabito polni s čebelami, da sem lahko že drugič delal umetne roje. Da je tako postopanje pravilno in dobro, je dokaz to, da mi je dalo 9 eksportovcev 29 umetnih rojev.²

¹ Ali na kozico, kakršna je naslikana v predlanskem »Čebelarju«.

² Preveč te dobrote! — Od. uredn.

Tudi brezmatičnih izrojencev ne smemo popolnoma zapustiti. Prepričati se moramo, ako imajo vsi matičnjake, in kdaj se bodo izlegle matice. To je treba napisati na listič, ker je nemogoče pri tolikih panjih vse obdržati v spominu. Ker sem prezimil vsled združenja jako močne plemenjake, sem napravil prvih 9 umetnih rojev že v začetku maja, ravno v začetku glavne paše. Brezmatični izrojenci niso mogli napredovati z zalego, ker niso imeli matice. Niso imeli nobenega dela in truda z mlado zalego. Med tem časom so se izlegle mlade čebele, da je bil panj poln čebel. Ko začnem 12. dan pregledovati, v kakšnem stanju so matičnjaki — mislil sem namreč porezati matičnjake in pustiti vsakemu panju samo po en matičnjak, da bi ne rojile — sem ves začuden obstal in strmel. Panji niso bili samo prenapolnjeni s čebelami, marveč so bili vsi sati polni medu. Nekatero matice so že pele. Hitro sem se odločil napraviti drugih 9 rojev in jim odvzeti nekaj medu, da bodo mlade izprašene matice imele prostor staviti novo zalego. To delo ni bilo težko, ker je bilo dovolj matičnjakov: razdvojil sem jih.¹ Sedaj sem imel že 18 rojev in poleg tega sem jim odvzel brez škode nad 50 kg medu. Zelo sem bil tega vesel, a s tem je bilo moje veselje pri koncu, ker kmalu potem je začela paša pešati, dokler ni popolnoma opešala.

Mislil sem, da sem s tem dovolj jasno povedal, kako se delajo umetni roji. To delo je jako lahko, ki se pa bogato izplača.

Prevešanje v albertijevcih.

Povedal sem že, da sem nekaterim albertijevcem dal pri združevanju po tri, eksportovcem po dva roja. Močnejšim sem dal manj; nekateri eksportovci so dobili samo po nekaj okvirjev. Gledal sem pri tem na to, da bi bili vsi panji enakomerno močni. Ker so pa čebele svojeglavne, se mi to ni povsem posrečilo. Opazil sem pri združevanju neko samovoljno družitev. Iz nekaterih panjev so tujke odšle in se preselile v drug panj. Kratko povedano, kljub trudu so bili nekateri panji zelo obljudeni, drugi pa manj. Na to sem se moral ozirati tudi pri pitanju. Razume se, da močnejši panji vzdržujejo več toplote, prinašajo v času paše več hrane, se razvijajo hitreje in bolje od šibkejših. Albertijevce sem pustil v vališču zapažene, kakor pozimi do prevešanja. Ker pa prinašajo ob času paše dosti obnožnine in medu, se s tem razvija v panju veliko vlage. Ako je panj dobro zapažen in zaprt, se vsede vlaga na vratca in v medišču tako močno, da teče voda po vratcah in kaplja s stropa medišča. Dokler nisem v začetku tega pravočasno opazil, mi je vlaga napravila škodo, da mi je počil panj nad mediščem. Sedaj si pomagam do prevešanja na ta način, da puščam čez dan vratca priprta, da vlaga odhaja, zvečer jih pa zaprem radi mrzlih noči.

Ako imajo albertijevci dovolj hrane, začne matica zgodaj staviti zalego. Letos sem opazil kmalu po Novem letu že precej pokrite in

¹ Bolje bi bilo s a m o med odvzeti. — Op. uredn.

nepokrite zalege. Radi tega sem tem dal mlačne hrane pri zaprtih žrelih na večer že v tem času. Nič se ni treba bati pitati albertijevce z močnimi družinami sredi zime in mraza, ako so dobro zapaženi. Meni se ni nikdar pripetila nesreča radi tega; pač pa sem s tem dosegel, da sem jih prevesil jako zgodaj, že pred nastopom glavne paše. Temu se imam zahvaliti, da mi je dalo 9 albertijevcev ob času spomladanske glavne paše, čeprav je trajala le malo časa, blizu 150 kg medu.

Meni se dozdeva glavno opravilo pri albertijevcih prevešanje, zato hočem o tem nekoliko natančneje izpregovoriti. Prevešanje se zgodi na ta način, da prenesemo satovje v okvirih z zalego iz vališča v medišče na zgornjo stran matične rešetke. Matico moramo pustiti spodaj v vališču. To dela marsikomu veliko skrbi in truda. Meni se je ravno tako godilo kot začetniku. Sedaj sem se temu privadil, da opravi delo hitro in dobro. V dobri pol uri je panj prevešen.

Prevešanje se ima izvršiti takrat, ko je v vališču postal prostor za čebele že pretesen, ker je vse prenapolnjeno s čebelami in satovje napolnjeno z zalego. S prevešanjem razširimo čebelam prostor in s tem zabranimo rojenje. Ako bi pravočasno ne prevesili, bi čebele napravile matičnjake in rojile; to bi nam pa bilo v veliko škodo. Ko torej čebele opazijo, da imajo s prevešanjem dovolj prostora v istem panju, ne napravijo matičnjakov in ne rojijo. Jaz prevešam na sledeči način:

Odstranim iz medišča papir in vse drugo, s čimer so bile čebele zapažene. Osnažim rešetko in ves prostor ter pustim zgornje žrelo zaprto in zamašeno. Pripravim 9 okvirov z izdelanim satovjem, 8 od teh mora imeti kolikor mogoče malo ali nič trotovine, eden pa ima lahko mnogo trotovine, in tega postavim prvega v medišče ravno na sredo. Vzajem v roko staro, ostro vojaško sabljo in jo nalahko porinem nad okvire pod rešetko, da porežem vosek, ki so z njim čebele prilepile okvire k rešetki. Ako so okviri tudi zadaj prilepljeni, porežem tudi tu. Sedaj premaknem nalahko vseh 9 okvirov. Pripravim omelo. Izvlečem prav nalahko krajni okvir, omedem vse čebele z omelom v panj in postavim okvir v medišče na isti prostor kakor je stal poprej v vališču. Sedaj izvlečem drugi okvir, omedem čebele in ga postavim zraven prvega v medišče. Tako napravim še s tretjim in četrtem. Vzajem okvire z izdelanim satovjem in napolnim z njimi spodaj izpraznjeni prostor. Sedaj potegnem drugi krajnik, omedem čebele in ga postavim zgoraj na kraj. Isto napravim z drugim, tretjim in četrtem. Sedaj napolnim zopet z okviri spodaj napravljeni prostor, in s tem je prevešanje končano. Srednji, to je peti okvir pustim z zalego spodaj, da sede matica nanj in se privadi na izpremembo. Ravno nad tem satom se nahaja v medišču prazni sat s trotovino. Matica je gotovo ostala spodaj, ker sem jo omedel z drugimi čebelami v vališče. Čebele opazijo takoj izpremembo, zlezejo skoz rešetko v medišče ter pokrijejo in grejejo zalego. Tudi matica poizkuša iti z njimi v medišče, ker je pa večja in debelejša od čebel, ne more skoz rešetko, ostati mora spodaj.

Prazni sat s trotovino v medišču je radi kontrole potreben. Ako bi se matici vendar posrečilo zlezti skoz rešetko v medišče, jo dobiš gotovo drugi dan na praznem satu. V tem slučaju se jo z omelom omete zopet v vališče. Meni je letos v enem panju štirikrat ušla v medišče. Bila je izredno tanka, mlada in obenem najboljša v čebelnjaku. Jaz kontroliram prazni sat v medišču po večkrat. Ako ne dobim na njem zalege, je matica spodaj. Kontrolirati se morajo tudi drugi sati v medišču nekaj dni po prevešanju radi tega, ker se čebele čutijo tukaj osirotele in napravijo rade matičnjake. Te se mora porezati, sicer bi rojile.

Ako traja dobra paša dolgo časa, se pomnožijo čebele tako silno, da se začnejo pripravljati na roj. Letos ni bilo tega, lani pa so imeli skoraj vsi prevešenci matičnjake. Porabil sem jih za umetne roje proti zameni okvirov iz eksportnih panjev. Ko preteče en teden, in ni dobiti v medišču matičnjakov, se kontrola opusti, ker ni več mlade zalege, in je čebelam nemoogoče napraviti še matičnjake.

Na ta način se prevešanje vrši hitro in dobro. Iskati matico pri prevešanju, je dolgotrajno in največkrat brezuspešno delo. Ker so sati prenapolnjeni s čebelami, se matica težko zagleda.¹ Tudi pri eksportovcih se težko dobi matica; tudi pri teh se večkrat poslužujem praznih satov, da gre delo hitreje od rok.

Kako se zatirajo troti.

Trotov ne vidi čebelar posebno rad, ker mu ne dajejo nobene koristi; pojedjo veliko medu, se opoldne nekoliko izprelete, grejejo zalego in oplemenijo matice. Za oplemenitev matic so sicer potrebni, ali teh se ne potrebuje veliko. Nekateri čebelarji jih lovijo, drugi jim izrezujejo trotovino, čebele same jih pokončavajo, ko mine čas reje matic. Loviti jih je sitno, izrezavati trotovino je brezuspešno in škodljivo delo, ker čebele napravijo zopet na istem mestu trotovino, za to pa porabijo dosti časa in medu. Da prihranimo sebi delo in se obvarujemo škode, je najkrajša in najuspešnejša pot, porezati jim glave. Ko kontroliram albertijevce, obenem režem trotom glave. Isto napravim pri delu umetnih rojev. Imam kot britev oster, dolg čevljarški nož; s tem jim režem glave.

Trotova zalega se kaj lahko loči od čebelne zalege, ker je bolj izbočena. To delo mi gre hitro od rok. Puščam nekaj trotov onim panjem, ki imajo najboljšo vrsto matic. S tem delom imam dvojno korist. Troti mi ne pojedjo skoraj nič medu, ostali troti najboljših matic mi oplemenijo nove matice, ki postanejo s tem matice najboljše vrste. Jaz sem na ta način svoje matice tako izboljšal, da so vse najboljše vrste. Ločijo se sicer glede rodovitnosti med seboj, a to le z ozirom na množino čebel. Matica najboljše vrste s pest čebelami ne more delati čudežev.

¹ Če se jo pa vendar zagleda, tedaj je prevešanje satnikov s čebelami vred pač najenostavnejše. Jelite? — Op. ured.

Dobroto matic spoznamo le v dobro obljudenih panjih. Take panji imam in sem z maticami popolnoma zadovoljen. To sem dosegel s tem, da sem zatiral trote z obglavljenjem. Kdor hoče biti umen in napreden čebelar, naj posnema to prekoristno delo!¹

Veliko je še število onih, ki prejemaajo „Slovenskega Čebelarja“, pa še za letos in nekateri celo za lansko leto niso poravnali naročnine, oziroma članarine. Prosimo, da to v najkrajšem času store. V tem času je društvo navezano edino na ta dohodek, ker je odpadla državna in deželna podpora, izdaja „Slovenskega Čebelarja“ pa povzroča čimdalje večje stroške. Vsak iz vojne vrnivši se član bo gotovo svojcem hvaležen, ko bo našel doma zvestega tovariša-„Čebelarja“.

Vojaško pismo. — Ljubi »Čebelar«! Velikokrat se spominjam na tebe. Kako sem te doma vedno težko pričakoval, zdaj te pa že od pomladi nisem videl, ker sem vojaški vozatar. Če se srečno vrnem, upam, da bom našel vse številke doma in morda najdem v eni izmed njih tudi tole pismo, če si toliko prijazen, da ga sprejmeš. — Koder hodim, gledam na vse strani, kje bom zagledal kak čebelnjak, saj me že pogled na čebelni domek srčno razveseli. Blagrujem čebelarje, ki morejo lepo mirno doma skrbeti za svoje čebelice, moje pa so kar tako same brez pravega varuha. Zvedel sem, da je bila povrh še slaba čebelarstva letina, tako da bodo čebele vojakov res prave sirote, če se jih ne bo usmilil kak usmiljen sosedni čebelar. — Spomladi sem prišel najprvo na kraško zenljo. Ko sem se bil za nekaj časa ustanovil, sem porabil takoj prvi prosti dan za izprehod, z glavnim namenom, da najdem v bližnji okolici kje kak čebelnjak. Našel sem ga kaj hitro pri nekem železniškem čuvaju. Mož je bil prijazen in zgovoren in pustil mi ni panjev samo od zunaj gledati, temveč me povabi tudi v čebelnjak, da mi pokaže, kako ima notri opravljeno. Precéj je imel panjev in tudi večje število pokončnih gerstungovcev, ali ti so viseli za kakih 8 cm naprej, namesto da bi stali vodoravno. Z njegovim dovoljenjem sem pregledal gerstungovce tudi znotraj. Umevno je, da je v takem panju vse v neredu; v tem slučaju posebno še zato, ker so bili opremljeni z umetnimi sati in ti pritrjeni na žico, ali ker niso stali navpično, so čebele, kar jim je bilo na poti, razgrizle, da je bila zmešnjava še dokaj večja, kakor če bi okvirov in umetnega satovja sploh ne bilo notri. Na moje vprašanje, kako čebele pregleduje, mi odgovori, da jih sploh ne pregleduje, ker če se čebele bolj pri miru pusté, boljše so. Poizvedel sem še od njega, da jeseni gerstungovce ravnotako

¹ Oziroma naj pusti čebelam le primerno množino trotovine izdelati. — Op. uredn.

požvepla kakor druge panji ter izreže iz njih, oziroma iz okvirov, satje, kar je seveda mnogo bolj sitno delo kot pri kranjičih. Spomladi opremi panji zopet s požičnatimi umetnimi medstenami in vsadi vanje roje. Poizkušal sem ga nekoliko poučiti, kako naj postavi take visoke panji, kako bo lahko s točilom prideloval krasno strd, in še to in ono sem mu z velikim navdušenjem pravil, ker sem menil, da me z velikim zanimanjem posluša. Pa me ni, ker kar namah izblekne: »Zame je tako narbolj prav!« Za »čebelarja« je pa vendar vedel, da izhaja, pa je rekel, da ga prav čisto nič ne potrebuje, ker se je od očeta dovolj naučil. — Kasneje me je pot zanesla v drugo vas, in tam sem našel krasen čebelnjak, poln Alberti-Žnidersičevih in eksportnih panjev, vse v najlepšem redu. Pa pride zraven stara ženica in mi pove, da je njen sin-čebelar že od početka v vojni, ter da je vsled tega, ker ni nikogar, da bi skrbel za čebele, umrlo že 20 panjev. — Tako je, dragi čebelarji!

Jožef Vidmar.

Iz Osrednjega čebelarskega društva.

Odborova seja dne 20. decembra 1915. Navzoči gg. Hafner, Humeck, Slapšak, Rojina in Zirkelbach.

Soglasno se sklene, da izide 1. in 2. številka »Slovenskega Čebelarja« koncem januarja. — Vse najnovejše čebelarske knjige, katere bo priporočal odbor, se naroče za društveno knjižnico. — Podružnicam se vsled sedanjih razmer za letos ne povrnejo prispevki direktnih udov osrednjega društva. — Odbor izreče soglasno zahvalo g. M. Zupanu, častniškemu namestniku, ki se je celo na bojnem polju spomnil društva in mu daroval 24 K. — Razno.

Podružnica Laze pri Planini bo imela svoj redni občni zbor dne 2. januarja 1916 ob 3. uri popoldne v Lazah pri gosp. Janezu Simčiču po običajnem sporedu.
Janez Cizel, podpredsednik.

Listnica uredništva.

Ob koncu leta se urednik pristrčno zahvaljuje za pomoč vsem gg. sotrudnikom, se jim priporoča še za nadaljnjo naklonjenost in jim vošči veselo in v vsakem oziru srečno novo leto! Čebelarjev-vojakov naj se ogibajo krogle vseh kalibrov! In vsi drugi čebelarji naj bodo srečni v novem letu!

Udnina (3 K) in reklamacije naj se pošiljajo upravnistvu „Slovenskega Čebelarja“ v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slovenskega Čebelarja“ Fr. Rojinu, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.

Odgovorni urednik Hinko Zirkelbach. Lastnik „Slovensko čebelarsko društvo“.
Tiska „Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani.

Pri naročilih se ozirajte na oglase v tem listu.

Prošnja!

Podpisani odbor prosi vse cenjene čebelarje, da vsak po svoji moči daruje nekaj letošnjega pridelka medu našim bolnim junakom po bolnišnicah. Storili bodo s tem tudi svojo patrijotično dolžnost. Zdravniki med z veseljem sprejemajo, ker je izredno okrepčilno sredstvo. V krajih, kjer so vojaške bolnišnice, naj se med izroči kar tem, iz drugih krajev naj se pa blagovoli poslati podpisanemu odboru.

O d b o r

»Slovenskega osrednjega čebelarskega društva« v Ljubljani.

MALA NAZNANILA.

Pod tem naslovom objavljamo ponudbe članov brezplačno, to pa le **dvakrat** v letu.

Med in vosek kupuje I. N. Babnik, čebelar
v Dravljah, p. Št. Vid nad Ljubljano.

Ustanovljeno 1852.

Krovec, stavbni, galant., okrasni klepar

Teodor Korn, Ljubljana

(prej Henrik Korn).

Telefon št. 229.

Brzjavi: Korn.

Zaloga angleškega in **eternitnega skrila**, pat. L. Hatschek. **Ruberoid**. **Dvakrat zarezana in zapognjena opeka**. Opravlja vsa krovna dela, kritja s strešno lepenko in lesnim cementom, stavbna, galanterijska in okrasna kleparska dela. Postavlja strelovode. Vpejljava vodovodov. Hišna in kuhinjska oprava. Postekljena posoda.

MED

iz kranjskih panjev in trčan med kupuje po najvišjih cenah Kranjska čebelarska družba v Ilirski Bistrici.

Pošljejo se posode.

Krasne društvene etikete za društvene steklenice za med

so ravnokar izšle in se dobe v društveni zalogi čebelarskega orodja pri gosp. Ivanu Černiču, Ljubljana, Hrvatski trg št. 4.

Cena 100 komadov 3 krone, 3 natisnjenim imenom 2 kroni več.

Manj kot 50 komadov se ne razpošilja.

Cenik

Žnidersiščevih, američanskih in eksportnih panjev, potrebnih za izdelovanje panjev, trčalnic (točil), posod in steklenic za prodajo medu, umetnega satja in vsakovrstnega orodja za čebelarstvo razpošilja zastoj Kranjska čebelarska družba z om. z., Ilirska Bistrica.

Glavni odbor »Slovenskega čebelarskega društva« v Ljubljani
ima v zalogi sledeče čebelarsko orodje in potrebščine:

Pitalnik veliki	K —'77	Dathejeva pipa	K 3'08
" mali	" —'44	Matičnice	" —'60
Špiritova svetilka	" —'44	" drugačne	" —'48
Topilnik za vosek, ki se rabi pri pritrjevanju umetnega satja	" 2'31	" okrogle za med satove	" —'38
Cevka za pritrjevanje umetnega satja	" —'44	Nož za odkrivanje medenih satov	" 1'21
Šilo za vrtnanje luknjic v okvirje	" —'22	Vilice za	" 1'76
Kolesce za utiranje žice	" —'81	Cedilo za med	" 2'91
" za " " " (boljše)	" 1'37	Strgulja za Žnidersiščeve panje	" —'82
Žica za pritrjevanje umetn. satja, kolaček à	" —'26	Čebelarske kape	" 1'87
Zapah za žrelo, velik	" —'22	Lijak za čebele	" 1'98
" " " manjši	" —'17	Matična rešetka, kvadr. meter à	" 7'12
		Žična mreža za okenca, kvadratni meter à	" 2'70

V društveni zalogi čebelarskih potrebščin je umetno satje popolnoma pošlo in ga tudi ne nameravamo več naročiti, ker je razpošiljanje z drugimi, navadno kovinskimi potrebščinami nemogoče in predrago. Naročajte umetne medstene pri trdkah, ki inserirajo v našem listu.

Kovinske potrebščine za en Žnidersiščev panj:

6 palic iz pocinkane železne žice à 8 v	K —'48	4 zapone za okenca, patent Strgar	K —'16
1 mreža iz pocink. žice za vrata	" —'40	4 tečaji za izletalnice	" —'20
2 mreži iz pocink. žice za okenci	" —'44	2 tečaja za vrata	" —'26
1 matična rešetka, prirezana	" 1'12	2 vzmeti za okence	" —'09
2 nosilca za rešetko	" —'26		
80 kvačic za razstoj	" —'38		
		Skupaj	K 3'79

Vsled sedanjih razmer so cene nestalne.

Vse te potrebščine se dobe pri gosp. Ivanu Černiču v Ljubljani,
Hrvaški trg 4, pri sv. Petra cerkvi.

Kozarci za med

po 1/8, 1/4, 1/2 in 1 kg.

Slovensko čebelarsko društvo v Ljubljani je odobrilo ter p. n. cenjenim čebelarjem toplo priporoča od C. Stözlznovih sinov na Dunaju predloženi patentirani kozarec za med s Sigma-pokrovom, kakršnega kaže slika. Založo in prodajo je prevzel naš rojak in steklar **AVG. AGNOLA v Ljubljani** na Dunajski cesti. Orig. ceniki na razpolago. Tu se dobe tudi steklenice za pitanje za Žnidersiščeve panji.